

Enhed
Valgheden

Vejledning nr. X af X om visse spørgsmål vedrørende partistøtte

Sagsbehandler
Emilie Stæhr
Hansen

Koordineret med

Sagsnr.
2018 - 247

Doknr.
19017

Dato
15-01-2019

Indhold

1. Indledning	5
1.1. Formål	5
1.2. Overordnede hensyn i vejledningen.....	6
1.3. Indhold og afgrænsning	7
1.3.1. Generelt	7
1.3.2. Indirekte støtte	8
1.3.3. Anonyme tilskud	8
2. Partier, kandidatlistor og kandidater, der er omfattet af indberetningspligten ved modtagelse af private tilskud i partiregnskabsloven og partistøtteloven	9
2.1. Partiregnskabsloven.....	9
2.1.1. Regnskabspligt	9
2.1.2. Oplysning om private tilskud i regnskabet.....	10
2.2. Partistøtteloven	10
2.2.1. Erklæring om private tilskud	10
2.3. Oversigt over indberetningen af private tilskud.....	11
3. Indtægter og private tilskud i partiregnskabsloven og partistøtteloven	13
3.1. Indtægtsbegrebet i partiregnskabsloven	13
3.2. Tilskudsbegrebet og oplysningspligten i partiregnskabsloven og partistøtteloven	14
3.2.1. Generelt.....	14
3.2.2. Bagatelgrænse	15
3.3. Beløbsgrænsen på 20.000 kr. i partiregnskabsloven og partistøtteloven	16
4. Samme private tilskudsyder	16
4.1. Tilskudsyderen	16
4.1.1. Fysiske personer	16
4.1.2. Juridiske personer	17
4.2. Flere mulige tilskudsydere	17
4.3. Bestyrelsesmedlemmer i et selskab.....	17
4.4. Familienmedlemmer.....	17
4.5. Private sammenslutninger m.v.....	18
4.6. Koncernforbundne selskaber og selskaber med samme ejerkreds	18
4.7. Principbeslutning fra en organisations ledelse om ydelse af tilskud	19
5. Ydelse af støtte ved pengebeløb (økonomisk støtte)	19
5.1. Pengeydelse	19
5.1.1. Pengeydelse øremærket til et bestemt formål eller en bestemt kandidat .	19

5.2. Yderligere tilskud fra private personer og tilskud fra internationale organisationer, kollektive private sammenslutninger, faglige organisationer, erhvervsorganisationer, erhvervsvirksomheder, fonde og foreninger	20
5.3. Offentlig partistøtte, kontingentindtægter og renteindtægter	20
5.4. Andre typer af indtægter	21
6. Ydelse af støtte på anden måde end ved pengebeløb (ikke-økonomisk støtte)	21
6.1. Vejledende kriterier	21
6.2. Forskellige former for ikke-økonomisk støtte	23
6.2.1. Mødefaciliteter m.v., der stilles til rådighed	23
6.2.1.1. Generelt	23
6.2.1.2. Mødefaciliteter hos virksomhed, der normalt udlejer lokaler m.v.	23
6.2.1.3. Mødefaciliteter hos virksomhed eller faglig organisation, der normalt ikke udlejer lokaler	24
6.2.1.4. Mødelokale i medborgerhus o.lign.	25
6.2.1.5. Privates gratis udlån af lokaler og festlokaler	25
6.2.2. Kontorlejemål	25
6.2.3. Køretøjer, der stilles til rådighed	26
6.2.3.1. Generelt	26
6.2.3.2. Biludlejningsfirma	26
6.2.3.3. Firma m.v., der normalt ikke lejer biler ud	27
6.2.3.4. Privates udlån af bil	27
6.2.4. Beklædning	28
6.2.5. Andre former for ikke-økonomisk støtte	28
6.3. Rabatter og aftaler, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår	29
6.3.1. Generelt	29
6.3.2. Rabat, der opnås ved almindelig forhandling eller er tilgængelig for alle ..	30
6.3.3. Rabat, partiet ikke er bekendt med	31
6.4. Frivillig og ulønnet personlig arbejdsindsats	31
7. Værdiansættelse	32
7.1. Hvornår skal et tilskud værdiansættes?	32
7.2. Hvem er modtageren af tilskuddet?	33
7.3. Partiet skal faktisk have taget imod tilskuddet	33
7.4. Vederlagsfri ydelse eller ydelse mod betaling af beløb	34
7.5. Partiet er ansvarlig for værdiansættelse	35
7.5.1. Et tilskud skal ansættes med den værdi, tilskuddet har for partiet	35
7.5.2. Værdien i handel ogandel	35
7.5.3. Spørg tilskudsyderen	36
7.5.4. Elementer, der kan indgå i værdiansættelsen	36
7.5.5. Nyttetværdien af tilskuddet	36
8. Samspillet med skattelovgivningen	37
8.1. Afgrænsning	37
8.2. Politiske partier	37

8.3. Enkeltkandidater både inden for og uden for partierne.....	37
8.4. Tilskudsyderen	38
9. Oversigt over bilag	38
9.1. Bilag 1. Partiregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 974 af 11. august 2018	38
9.2. Bilag 2. Partistøtteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 973 af 11. august 2018	38

Vejledning nr. X af X om visse spørgsmål vedrørende partistøtte

1. Indledning

1.1. Formål

Partiregnskabsloven¹ indeholder bestemmelser om tilskud modtaget af partier. Partistøtteloven² indeholder bestemmelser om tilskud modtaget af partier, kandidatlistes og kandidater.

Hverken partiregnskabsloven eller partistøtteloven indeholder imidlertid en egentlig definition af begrebet tilskud.

Formålet med denne vejledning er derfor at give nogle nærmere retningslinjer for, hvornår støtte til politiske partier, kandidatlistes og kandidater udgør et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.

Vejledningen har derudover til formål at udmønte et af elementerne i den politiske forligsaftale om øget åbenhed om den private økonomiske støtte til de politiske partier, der blev indgået mellem regeringen (Venstre, Danmarks Liberale Parti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokratiet den 1. februar 2017. Det er ligeledes hensigten med udmøntningen heraf, at én af anbefalingerne fra Udvalget om åbenhed om økonomisk støtte til politiske partier (Partistøtteudvalget) samt én af anbefalingerne fra Europarådets antikorrupsionsorgan, GRECO, imødekommes.

Elementet i den politiske aftale, der udmøntes ved denne vejledning, har følgende ordlyd:

”Det kan undertiden give anledning til tvivl, hvornår der er tale om støtte, der er omfattet af den eksisterende regulering i partiregnskabsloven og partistøtteloven. For at afhjælpe dette, er det et led i forligsaftalen, at Økonomi- og Indenrigsministeriet udarbejder en vejledning, som vil indeholde detaljerede retningslinjer for forståelsen af reglerne.”

Partistøtteudvalgets anbefaling i betænkning nr. 1550/2015 om åbenhed om økonomisk støtte til politiske partier, der imødekommes ved denne vejledning, har følgende indhold:

”Udvalget finder ikke, at det vil være muligt udtømmende at opregne i partiregnskabsloven, hvilke former for bidrag der er omfattet af loven. Udvalget anbefaler imidlertid, at der udarbejdes nærmere retningslinjer for, hvornår ikke-økonomisk støtte efter gældende ret må anses for at udgøre et bidrag omfattet af partiregnskabslovens § 3, stk. 2. Dette kan efter udvalgets opfattelse ske ved f.eks. en vejledning eller lignende.”³

Anbefalingen fra GRECO, der imødekommes ved denne vejledning, har følgende indhold:

¹ Jf. lovbekendtgørelse nr. 974 af 11. august 2017.

² Jf. lovbekendtgørelse nr. 973 af 11. august 2017.

³ Se ”Former for privat støtte” i afsnit 2.3.2., side 23.

“Another issue noted by the GET⁴ is that the Accounts of Political Parties Act does not expressly indicate that in-kind donations should also be included in the income statement. However, it appears from the preparatory works to the Act that the position of the Ministry for the Interior and Social Affairs at the time was that such contributions were to be accounted for, following normal principles of good accounting. Leaving aside ordinary minor contributions provided by party members, such as the distribution of leaflets and similar tasks, the GET understood that this would imply that in-kind contributions are to be accounted for at their market value; however, it appears doubtful whether this matter is sufficiently clear to those subject to reporting obligations, i.e. the political parties. In any event, the legislation taken alone is unclear in this respect and the GET was not made aware of any guidance other than the indicative discussion contained in the preparatory works. The GET therefore recommends **to provide further guidance on the reporting and valuation of in-kind contributions to political parties.**”⁵

1.2. Overordnede hensyn i vejledningen

Det er ikke muligt udtømmende at angive, hvilke former for støtte til politiske partier m.v., der udgør tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Formålet med vejledningen er således at give nogle nærmere retningslinjer for, hvornår støtte til politiske partier m.v. udgør et tilskud, men ikke udtømmende at angive hvad der udgør tilskud.

Ved beskrivelsen af de nærmere retningslinjer for, hvad der udgør et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, er der imidlertid lagt vægt på tre overordnede hensyn. Hensynene gør sig gældende, uanset om et tilskud ydes som økonomisk eller ikke-økonomisk støtte. De overordnede hensyn er alle afspejlet i vejledningen, og der kan altid tages udgangspunkt i disse. Det gælder også for situationer, der ikke er beskrevet i vejledningen.

De overordnede hensyn er:

- 1) Er der ydet en formuefordel til et parti?
- 2) Er der risiko for omgåelse?
- 3) Behovet for at værne om foreningslivet og det frivillige arbejde

Ad 1) Når en privat ydelse til et parti udgør en formuefordel for partiet, kan denne potentielt også udgøre en mulig interessepåvirkning af partiet. Hvis der er tvivl om, hvorvidt en ydelse udgør et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, taler det for at betragte ydelsen som et tilskud, hvis der i ydelsen er en formuefordel for partiet. Det stemmer også overens med formålet med partistøttelovgivning, der bl.a. er at søge at imødegå hemmeligholdelse af interessepåvirkning ved at oplyse vælgerne om eventuelle tilhørsforhold mellem politiske partier og enkeltpersoner, virksomheder eller foreninger m.v. Hvor der således er en ydelse med en formuefordel for et parti, er der også en mulig interessepåvirkning, hvilket vil tale for, at der er tale om et tilskud.

Ad 2) Derudover er der lagt vægt på ikke at opstille retningslinjer, der giver risiko for omgåelse, bl.a. således at det i praksis også er muligt for partierne at administrere efter de i vejledningen fastsatte retningslinjer.

⁴ The GRECO Evaluation Team for Theme II.

⁵ Se punkt 60 i GRECO Eval III Rep (2008) 9E, Strasbourg, 2. July 2009, Third Evaluation Round – Evaluation Report on Denmark on Transparency of Party Funding (Theme II).

Ad 3) Endelig er der lagt afgørende vægt på et hensyn om at værne om det frivillige foreningsliv i Danmark, da foreningslivet hænger uløseligt sammen med frivillighed. Det skal derfor være muligt at udføre visse former for frivilligt og ulønnet arbejde for et politisk parti, uden at det udgør et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Det skal også være muligt at udføre opgaver inden for områder, som den frivillige har en særlig indsigt i, uden at det udgør et tilskud. Det er således ikke fundet hensigtsmæssigt, hvis frivillige kun må yde en arbejdsindsats inden for områder, som den pågældende ikke har en særlig indsigt i, for at det ikke udgør et tilskud.

1.3. Indhold og afgrænsning

1.3.1. Generelt

Ved folketingsvalg bruges betegnelsen ”parti”, og man kan som kandidat enten stille op for et parti eller uden for partierne (løsgænger). Ved regionsrådsvalg og kommunalbestyrelsesvalg bruges i stedet betegnelsen ”kandidatliste”. Ved disse valg kan man kun opstille for en kandidatliste, og en kandidatliste kan således bestå af én eller flere kandidater.

Når der i vejledningen henvises til ”partier”, omfatter dette udtryk også ”kandidatlistester” og/eller ”kandidater”, medmindre andet er specifikt anført. Ligeledes bemærkes, at når der henvises til ”kandidatlistester”, omfatter denne betegnelse alle dele af partiet, som kandidatlisten skal indberette oplysninger om (se også afsnit 2.2.1.).

Vejledningen beskriver, hvilke partier, kandidatlistester og kandidater der er omfattet af partiregnskabsloven og partistøtteloven (afsnit 2). I afsnit 2.3. er der indsat en oversigt, der giver oplysning om, hvortil et indberetningspligtigt tilskud skal indberettes, og hvem der skal indberette tilskuddet.

Dernæst bliver indtægtsbegrebet i partiregnskabsloven og tilskudsbegrebet, der anvendes i både partiregnskabsloven og partistøtteloven, beskrevet (afsnit 3). Derefter er forskellige forhold om tilskudsyderen beskrevet (afsnit 4).

Vejledningen beskriver dermed i afsnit 3 og 4 de overordnede lovgivningsmæssige rammer for, hvornår der overhovedet er tale om en indtægt, og i forlængelse heraf, hvornår der er yderligere oplysningspligt om denne indtægt, altså hvornår navn og adresse på yderen af tilskuddet (indtægten) skal oplyses.

Herefter kommer vejledningen med nogle nærmere retningslinjer for, hvornår der konkret er tale om tilskud, der er omfattet af partiregnskabsloven og partistøtteloven. Selv om lovgivningen ikke indeholder en definition af begrebet ”tilskud”, ligger det imidlertid fast, at både økonomisk og ikke-økonomisk støtte er omfattet af tilskudsbegrebet, mens indirekte støtte ikke er omfattet. Det er på denne baggrund hovedsageligt en vejledning om, hvornår der er tale om økonomisk støtte (afsnit 5) og ikke-økonomisk støtte (afsnit 6), der er omfattet af partiregnskabsloven og partistøtteloven.

Hvor en ydelse, der må anses for at være et tilskud, der er omfattet af partiregnskabsloven og partistøtteloven, er ydet som en form for ikke-økonomisk støtte, vil der ydermere være behov for at værdiansætte tilskuddet (afsnit 7). Vejledningen opstiller derfor nogle retningslinjer for selve værdiansættelsen. Partier skal kende selve værdien, dvs. den samlede værdi af tilskud modtaget fra samme tilskudsyder, hvorimod kandidatlistester og kandidater blot skal vide, om den samlede værdi af tilskud modtaget fra den samme tilskudsyder er over eller under den fastsatte beløbsgrænse (20.500 kr. i 2018 og 20.900 kr. i 2019).

Endvidere er samspillet mellem skattereglerne og tilskud til partier og kandidater kort beskrevet (afsnit 8).

Endelig er partiregnskabsloven og partistøtteloven indsat som bilag sidst i vejledningen (afsnit 9).

1.3.2. Indirekte støtte

Indirekte støtte er ikke omfattet af tilskudsbegrebet i partiregnskabsloven og partistøtteloven. Denne form for støtte skal derfor ikke oplyses i partiernes regnskaber eller øvrige erklæringer fra partier, kandidatlistor og kandidater uden for partierne. Vejledningen vil på denne baggrund ikke omhandle indirekte støtte.

Ved indirekte støtte forstås en form for støtte, hvor partiet ikke har indflydelse på, hvordan denne skal anvendes. Det kan bl.a. være støtte i form af annoncer, der er indrykket af andre til fordel for et parti eller en bestemt politisk holdning, uden at det pågældende parti har kendskab hertil. Indrykker en organisation på egen hånd – dvs. uafhængigt af et parti – en annoncekampagne el.lign., som udtrykkeligt anbefaler, at man stemmer på eller ikke stemmer på en bestemt kandidat eller et bestemt parti, er der således tale om indirekte støtte.

Hvis kampagnen derimod indrykkes efter aftale med det politiske parti, er der ikke tale om indirekte støtte, men om ikke-økonomisk støtte, der er omfattet af tilskudsbegrebet, se nedenfor afsnit 6.2.5. På samme måde er der ikke tale om indirekte støtte, hvis et politisk parti får et tilskud øremærket til brug for f.eks. trykning af valgmateriale eller en kampagne, men derimod om økonomisk støtte øremærket til et bestemt formål, se nedenfor afsnit 5.1.1.

Det afgørende for, om denne type kampagner således udgør tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, er, om kampagnen er indrykket efter aftale med det politiske parti eller på anden måde har været aftalt med partiet. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis kampagnen er indrykket efter anmodning fra partiet, eller hvis partiet har bestemt eller haft indflydelse på selve indholdet af kampagnen. Der vil ikke foreligge en aftale i det tilfælde, hvor en virksomhed el.lign. har gjort partiet opmærksom på, at virksomheden har indrykket en kampagne, der er tiltænkt at støtte det pågældende parti, men hvor partiet ikke har haft indflydelse på indholdet.

Det antages, at det kan være forbundet med en række udfordringer og praktiske problemer, hvis denne form for støtte skulle medtages i partiernes regnskaber. Det er ved indirekte støtte ofte ikke muligt at identificere en konkret modtager af støtten eller værdien heraf for det enkelte parti. En annonce med et politisk budskab kan f.eks. være til gavn for eller omvendt til skade for flere partier eller en hel politisk blok. Derudover kan man næppe forlange, at et politisk parti under f.eks. en valgkamp skal have kendskab til enhver annonce, der udtrykker støtte til partiet.

1.3.3. Anonyme tilskud

Vejledningen omfatter alene tilskud, hvor modtageren af tilskuddet (partiet m.v.) er bekendt med tilskudsyderens identitet. Vejledningen beskæftiger sig dermed ikke med anonyme tilskud, dvs. tilskud, der er ydet uden angivelse af navn m.v. på tilskudsyderen, og hvor tilskudsmodtageren ikke på anden måde er bekendt med tilskudsyderens identitet.

Anonyme tilskud må ikke forveksles med private tilskud under beløbsgrænsen, dvs. tilskud, hvor partiet netop er bekendt med tilskudsyderens identitet, men hvor der

ikke er pligt til at oplyse navn og adresse på tilskudsyderen, da tilskuddet er under beløbsgrænsen. Hvis partiet er bekendt med tilskudsyderens identitet, er der således ikke tale om et anonymt tilskud uanset tilskuddets størrelse.

Anonyme tilskud og indberetning heraf m.v. er desuden reguleret særskilt i partiregnskabslovens § 2 a, § 2 b, og § 3, stk. 2, 2. pkt., og i partistøttelovens § 7 d, stk. 1, 3. pkt., § 10 b, stk. 1, 3. pkt., og stk. 3, 3. pkt., og § 11 d, stk. 1, 3. pkt., og stk. 3, 3. pkt.

Anonyme tilskud bliver ikke behandlet yderligere i vejledningen.

2. Partier, kandidatlistes og kandidater, der er omfattet af indberetningspligten ved modtagelse af private tilskud i partiregnskabsloven og partistøtteloven

2.1. Partiregnskabsloven

2.1.1. Regnskabspligt

Partiregnskabslovens § 3, stk. 1, 1. pkt., regulerer, hvilke partier der er omfattet af en regnskabspligt:

”§ 3. Partier, der har været opstillet til det senest afholdte valg til Folketinget eller Europa-Parlamentet, skal aflægge regnskab over partiets landsorganisations indtægter og udgifter. [...]”

Det er således de partier, der har været opstillet til det senest afholdte folketingsvalg og/eller Europa-Parlamentsvalg, der skal aflægge regnskab over partiets landsorganisations indtægter og udgifter. Det er det forhold, at partiet har været opstillet til folketingsvalg eller Europa-Parlamentsvalg, der udløser regnskabspligten. Det er uden betydning, om partiet er blevet valgt ind i Folketinget eller Europa-Parlamentet, og uden betydning, om partiet, der har været opstillet til folketingsvalg, er berettiget til at ansøge om eller faktisk ansøger om partistøtte fra staten efter partistøttelovens § 2.

Partiregnskabsloven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. lovens § 8. Partier, der alene har været opstillet til folketingsvalget på Færøerne og i Grønland, er derfor ikke underlagt regnskabspligt og skal ikke i øvrigt indsende oplysninger om private tilskud.

For partier, der opstiller første gang til folketingsvalg eller Europa-Parlamentsvalg, indtræder regnskabspligten første gang året efter valget, dvs. at regnskabet skal aflægges første gang for kalenderåret efter valgåret. Et parti, der første gang opstillede til folketingsvalget den 18. juni 2015, skal således første gang aflægge regnskab for perioden 1. januar til 31. december 2016.⁶

Partier, der fortsat består, men som hverken genopstiller til folketingsvalg eller Europa-Parlamentsvalg, skal sidste gang aflægge regnskab for det kalenderår, hvor det seneste af de valg, som partiet ikke genopstiller til, afholdes. Et parti, der f.eks. var opstillet til Europa-Parlamentsvalget den 7. juni 2009 og folketingsvalget den 15. september 2011, men som hverken genopstillede til Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014 eller folketingsvalget den 15. september 2015, skulle sidste gang aflægge regnskab for kalenderåret 2015. Hvis partiet forinden havde nedlagt sig selv, bortfaldt regnskabspligten dog i stedet i forbindelse med nedlæggelsen.

⁶ Jf. Justitsministeriets brev af 27. marts 2000, jf. Im.V.k.kt. 1998, J.nr. 4311-2, aktnr. 193.

2.1.2. Oplysning om private tilskud i regnskabet

Regnskabet skal indeholde oplysning om partiets landsorganisations samlede indtægter og udgifter. For så vidt angår de samlede indtægter, er det i lovens § 3, stk. 1, 2. pkt., specificeret, hvilke indtægtstyper der skal fremgå af regnskabet. Se mere herom nedenfor i afsnit 3.1.

Partiregnskabslovens § 3, stk. 2, 1. pkt., regulerer videre, hvordan større private tilskud modtaget af partiets landsorganisation skal indberettes.

”Stk. 2. Såfremt et parti i regnskabsåret, jf. § 4, stk. 1, fra samme private tilskudsyder har modtaget et eller flere tilskud, der tilsammen overstiger 20.000 kr., skal tilskudsyderens navn og adresse fremgå af regnskabet. [...]”

Regnskabsåret følger kalenderåret og løber således fra 1. januar til 31. december, jf. partiregnskabslovens § 4, stk. 1.

Hvis et parti, der er omfattet af regnskabspligten i partiregnskabsloven, i et kalenderår fra den samme tilskudsyder har modtaget et eller flere tilskud, der tilsammen overstiger beløbsgrænsen på 20.000 kr., skal navn og adresse på tilskudsyderen oplyses i regnskabet. Beløbet på tilskuddet eller tilskuddene skal ikke oplyses.

Om regulering af beløbsgrænsen på 20.000 kr. henvises til afsnit 3.3.

2.2. Partistøtteloven

2.2.1. Erklæring om private tilskud

Kandidatlister, der alene har været opstillet til det senest afholdte regionsrådsvalg eller kommunalbestyrelsesvalg, er ikke omfattet af en regnskabspligt. Kandidatlisterne skal imidlertid som betingelse for udbetaling af partistøtte fra regionen (efter partistøttelovens § 3) henholdsvis fra kommunen (efter partistøttelovens § 4) blandt andet indsende en erklæring med oplysning om modtagne større private tilskud.

Erklæringerne om større private tilskud skal indsendes som betingelse for udbetaling af partistøtte fra regionen henholdsvis kommunen. Det er derfor alene kandidatlister, der er berettigede til partistøtte, og som ansøger herom, der skal indsende erklæringen. Der ydes ikke partistøtte til kandidatlister, der ved det seneste regionsrådsvalg fik færre end 500 stemmer. Der ydes tilsvarende ikke partistøtte til kandidatlister, der ved det seneste kommunalbestyrelsesvalg fik færre end 100 stemmer, i Københavns Kommune 500 stemmer. En kandidatliste, der indgik i et listeforbund, er dog berettiget til partistøtte, hvis listeforbundet ved regionsrådsvalget fik 500 stemmer eller derover eller ved kommunalbestyrelsesvalget fik 100 stemmer, i Københavns Kommune 500 stemmer, eller derover, jf. partistøttelovens § 3, stk. 3, og § 4, stk. 3. Det er således uden betydning, om kandidatlisten er valgt ind.

Partistøttelovens § 10 b (regionsrådsvalg) og § 11 d (kommunalbestyrelsesvalg) regulerer, hvilke private tilskud erklæringen fra en kandidatliste skal indeholde oplysning om. Indholdet af bestemmelserne er det samme, hvorfor kun § 11 d, stk. 1, 1. og 2. pkt. er gengivet nedenfor.

”§ 11 d. Udbetaling af tilskud efter § 4 er betinget af, at tilskudsmodtageren har indsendt en erklæring til kommunalbestyrelsen med oplysning om, hvorvidt tilskudsmodtageren, jf. også stk. 2, i det foregående kalenderår fra samme private tilskudsyder har modtaget et eller flere tilskud, der tilsammen overstiger 20.000 kr. Såfremt dette er tilfældet, skal tilskudsyderens navn og adresse oplyses. [...]”

Hvis en kandidatliste i det foregående kalenderår fra den samme tilskudsyder har modtaget et eller flere tilskud, der tilsammen overstiger beløbsgrænsen på 20.000 kr., skal navn og adresse på tilskudsyderen oplyses i erklæringen. Beløbet på tilskuddet eller tilskuddene skal ikke oplyses.

Om regulering af beløbsgrænsen på 20.000 kr. henvises til afsnit 3.3.

Det bemærkes, at kandidatlisters ikke – som de partier, der har været opstillet til folketingsvalg og/eller Europa-Parlamentsvalg – skal indsende en opgørelse over samlede indtægter.

Hvis kandidatlisten er den regionale organisation for et parti, der pr. 1. august i det seneste regionale valgår var opstillingsberettiget til folketingsvalg, skal oplysningerne om private tilskud tillige omfatte partiets øvrige organisationer, herunder kredsorganisationer, beliggende i vedkommende region, jf. partistøttelovens § 10 b, stk. 2, jf. § 8, stk. 2, 3. pkt.

Hvis kandidatlisten er kommuneorganisationen for et parti, der pr. 1. august i det seneste kommunale valgår var opstillingsberettiget til folketingsvalg, skal oplysningerne om private tilskud tillige omfatte eventuelle lokale partiorganisationer i vedkommende kommune, jf. partistøttelovens § 11 d, stk. 2, jf. § 11, stk. 2, 3. pkt.

Når der i vejledningen henvises til kandidatlisters, omfatter denne betegnelse således alle de regionale og kommunale dele af partiet, herunder kandidater, der opstiller for partiet til alle valg, herunder folketingsvalg, som kandidatlisten skal indberette oplysninger om, dvs. herunder bl.a. kredsorganisationer og lokale organisationer, men altså ikke partiets landsorganisation.

Der er pr. 1. juli 2017 indført indberetningspligt for private tilskud modtaget af en kandidat, der opstiller for et parti til folketingsvalg, en kandidat, der opstiller uden for partierne til folketingsvalg, og en kandidat, der opstiller for en kandidatliste til regionsrådsvalg eller kommunalbestyrelsesvalg. Hvortil og hvem, der skal indberette tilskud til kandidater, fremgår af skemaet i afsnit 2.3.

Tilskudsbegrebet og betingelserne for, hvornår der er oplysningspligt om et privat tilskud, er de samme, uanset om der er tale om tilskud til et parti, en kandidatliste eller en kandidat. Bestemmelserne, der regulerer oplysning om private tilskud til kandidater, bliver derfor ikke gennemgået her. Der henvises i stedet til partistøttelovens § 7 d, stk. 1, § 10 b, stk. 3-5, og § 11 d, stk. 3, og afsnit 3.2.

2.3. Oversigt over indberetningen af private tilskud

Det fremgår af nedenstående skema, hvortil et indberetningspligtigt tilskud skal indberettes. Af skemaet fremgår bl.a., hvem der skal indberette tilskuddet, og hvor oplysningerne om tilskuddene offentliggøres. Partiregnskabsloven og partistøtteloven er i skemaet forkortet med henholdsvis PRL og PSL.

Indberetningspligtige tilskud modtaget af:	Hvor skal tilskud oplyses?	Hvem skal indberette tilskud?	Hvortil skal tilskuddet indberettes?	Offentliggøres på:
Landsorganisationen for partier, der har været opstillet til folketingsvalg eller Europa-Parlaments-	I partiets landsorganisations regnskab (PRL § 3, stk. 1 og 2)	Partiets landsorganisation	Folketinget (PRL § 5) og Økonomi- og Indenrigsministeriet som betingelse for udbetaling af partistøtte (PSL §	Folketingets hjemmeside

valg			7 b, stk. 1)	
Kandidater, der har været opstillet uden for partierne til folketingsvalg	I erklæring som betingelse for udbetaling af partistøtte til kandidaten (PSL § 7 d, stk. 1, 1. og 2. pkt.)	Kandidaten	Økonomi- og Indenrigsministeriet som betingelse for udbetaling af partistøtte	Økonomi- og Indenrigsministeriets hjemmeside (PSL § 7 d, stk. 2)
Kandidater, der har været opstillet for et parti til folketingsvalg	I erklæring som betingelse for udbetaling af partistøtte til den regionale kandidatliste (PSL § 10 b, stk. 4, jf. stk. 3)	Den regionale kandidatliste (tilskudsmodtageren)	Regionsrådet som betingelse for udbetaling af partistøtte	Regionens hjemmeside (PSL § 10 b, stk. 7)
Den regionale organisation for et parti, der pr. 1. august i det seneste regionale valgår var opstillingsberettiget til folketingsvalg, herunder kredsorganisationer, beliggende i vedkommende region	I erklæring som betingelse for udbetaling af partistøtte til den regionale kandidatliste (PSL § 10 b, stk. 2, jf. stk. 1)	Den regionale kandidatliste (tilskudsmodtageren)	Regionsrådet som betingelse for udbetaling af partistøtte	Regionens hjemmeside (PSL § 10 b, stk. 7)
Kandidatlistes, der har været opstillet til regionsrådsvalg	I erklæring som betingelse for udbetaling af partistøtte til kandidatlisten (PSL § 10 b, stk. 1, 1. og 2. pkt.)	Den regionale kandidatliste (tilskudsmodtageren)	Regionsrådet som betingelse for udbetaling af partistøtte	Regionens hjemmeside (PSL § 10 b, stk. 7)
Kandidater, der har været opstillet til regionsrådsvalg	I erklæring som betingelse for udbetaling af partistøtte til den regionale kandidatliste (PSL § 10 b, stk. 3, 1. og 2. pkt.)	Den regionale kandidatliste (tilskudsmodtageren)	Regionsrådet som betingelse for udbetaling af partistøtte	Regionens hjemmeside (PSL § 10 b, stk. 7)
Kandidater, der både har været opstillet til regionsrådsvalg og/eller folketingsvalg og kommunalbestyrelsesvalg	I erklæring som betingelse for udbetaling af partistøtte til den regionale kandidatliste (PSL § 10 b, stk. 5, og § 11 d, stk. 4)	Den regionale kandidatliste (tilskudsmodtageren)	Regionsrådet som betingelse for udbetaling af partistøtte	Regionens hjemmeside (PSL § 10 b, stk. 7)
Kandidatlistes, der har været opstillet til kommunalbestyrelsesvalg	I erklæring som betingelse for udbetaling af partistøtte til kandidatlisten (PSL § 11 d, stk. 1, 1. og 2. pkt.)	Den kommunale kandidatliste (tilskudsmodtageren)	Kommunalbestyrelsen som betingelse for udbetaling af partistøtte	Kommunens hjemmeside (PSL § 11 d, stk. 6)
Kommuneorganisationen for et parti, der	I erklæring som betingelse for	Den kommunale kandidatliste	Kommunalbestyrelsen som betin-	Kommunens hjemmeside

pr. 1. august i det seneste kommunale valgår var opstillingsberettiget til folketingsvalg, herunder eventuelle lokale partiorganisationer i vedkommende kommune	udbetaling af partistøtte til den kommunale kandidatliste (PSL § 11 d, stk. 2, jf. stk. 1)	(tilskudsmodtageren)	gelse for udbetaling af partistøtte	(PSL § 11 d, stk. 6)
Kandidater, der har været opstillet til kommunalbestyrelsesvalg	I erklæring som betingelse for udbetaling af partistøtte til den kommunale kandidatliste (PSL § 11 d, stk. 3, 1. og 2. pkt.)	Den kommunale kandidatliste (tilskudsmodtageren)	Kommunalbestyrelsen som betingelse for udbetaling af partistøtte	Kommunens hjemmeside (PSL § 11 d, stk. 6)

3. Indtægter og private tilskud i partiregnskabsloven og partistøtteloven

3.1. Indtægtsbegrebet i partiregnskabsloven

Partier, der har været opstillet til det senest afholdte folketingsvalg og/eller Europa-Parlamentsvalg, skal aflægge regnskab over partiets landsorganisations indtægter og udgifter. Der er i partiregnskabsloven stillet særlige krav til specifikation af regnskabet indtægts side, og loven opregner fem indtægtstyper, som regnskabet fra partiets landsorganisation skal indeholde oplysning om. Se partiregnskabslovens § 3, stk. 1. Regnskabet skal indeholde oplysning om størrelsen af de beløb, der hidrører fra hver af de fem typer af indtægter. De fem indtægtstyper er:

- 1) Offentlig partistøtte
- 2) Kontingentindtægter
- 3) Yderligere private tilskud fra private personer
- 4) Renteindtægter
- 5) Tilskud fra internationale organisationer, kollektive private sammenslutninger, faglige organisationer, erhvervsorganisationer, erhvervsvirksomheder, fonde og foreninger

Ved partiets afgørelse af, om et tilskud m.v. skal indgå som en indtægt i regnskabet, er første skridt således at konstatere, om der overhovedet er tale om en indtægt. Justitsministeriet har i et svar af 9. maj 1995 på et spørgsmål, der blev fremsat under udvalgsbehandlingen af lovforslag nr. L 243 om ændring af partiregnskabsloven, oplyst, "[...] at man ved udarbejdelsen af forslaget til den gældende lov har forudsat, at partiregnskaberne alene skal indeholde oplysning om de indtægter (herunder tilskud), som efter almindelige principper om god regnskabskik skal medtages i et regnskab. [...]"⁷

Kandidatlistes og enkeltkandidaters skal ikke oplyse om samlede indtægter i de erklæringer, der skal indsendes som betingelse for udbetaling af partistøtte. Derimod skal navn og adresse på ydere af visse større private tilskud oplyses. Det er derfor også for kandidatlistes og kandidaters relevant at fastslå, om der er tale om en indtægt (et til-

⁷ Se besvarelsen af spørgsmål 36 af 3. maj 1995 fra Udvalget for Forretningsordenen, L 243 bilag 6.

skud), og hvis det er tilfældet, om der er oplysningspligt om denne, se nedenfor afsnit 3.2.

3.2. Tilskudsbegrebet og oplysningspligten i partiregnskabsloven og partistøtteloven

3.2.1. Generelt

Første skridt er således at konstatere, om der er tale om en indtægt. Hvis der er tale om en indtægt, skal det derefter vurderes, om den konkrete indtægt er et tilskud, der er særskilt oplysningspligt om, dvs. om navn og adresse på yderen af tilskuddet skal oplyses særskilt i regnskabet fra partiets landsorganisation henholdsvis i erklæringen fra kandidatlisten eller kandidaten.

Begrebet "tilskud" anvendes bl.a. i partiregnskabslovens § 3, stk. 2, 1. pkt., og i partistøttelovens § 7 d, stk. 1, 1. pkt., § 10 b, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, 1. pkt., og § 11 d, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, 1. pkt. Det er det samme tilskudsbegreb, der anvendes i partiregnskabsloven og partistøtteloven, og kriterierne for, hvornår der er oplysningspligt om et tilskud, er de samme. Bemærk, at den tidsmæssige afgrænsning er den samme, men beskrives forskelligt i de to love, da der i partiregnskabsloven henvises til "regnskabsåret" og i partistøtteloven til "det foregående år". Da indholdet af kriterierne således er det samme i de to love, er det alene partiregnskabslovens § 3, stk. 2, 1. pkt., der er givet nedenfor.

"Stk. 2. Såfremt et parti i regnskabsåret, jf. § 4, stk. 1, fra samme private tilskudsyder har modtaget et eller flere tilskud, der tilsammen overstiger 20.000 kr., skal tilskudsyderens navn og adresse fremgå af regnskabet. [...]"

Bestemmelsen indeholder således ingen definition af begrebet "tilskud", men opstiller nogle betingelser for, hvornår der er pligt til at oplyse navn og adresse på tilskudsydere (nedenfor omtalt som oplysningspligt), der har ydet tilskud til et parti:

- 1) Der skal være tale om tilskud til samme tilskudsmodtager
- 2) Der skal være tale om tilskud i samme kalenderår
- 3) Der skal være tale om tilskud over beløbsgrænsen
- 4) Der skal være tale om tilskud fra samme private tilskudsyder
- 5) Der skal være tale om tilskud fra private personer.

Ad 1) For det første skal det undersøges, hvem der er *modtageren af et eller flere tilskud*. Det forhold, at f.eks. partiets landsorganisation og partiets regionale organisation hver modtager tilskud fra den samme tilskudsyder, der hver især er under beløbsgrænsen, men sammenlagt overstiger beløbsgrænsen, medfører ikke, at der er oplysningspligt om tilskuddene. Tilsvarende gælder, hvis to eller flere kredsorganisationer inden for samme parti eller flere kandidater, der er opstillet for samme parti, hver især modtager tilskud under beløbsgrænsen fra samme tilskudsyder, men som sammenlagt overstiger beløbsgrænsen.⁸ Der skelnes således mellem tilskud modtaget af forskellige dele af partierne og forskellige kandidater, og det er alene, hvor den samme del af partiet, f.eks. landsorganisationen, kredsorganisationen, den regionale eller kommunale organisation eller den samme kandidat, har fået et eller flere tilskud fra samme tilskudsyder, der overstiger beløbsgrænsen, at der er oplysningspligt om tilskuddet eller tilskuddene. Der skal være tale om en organisatorisk enhed i partiet med selvstændig

⁸ Se besvarelsen af spørgsmål nr. 78 og 79 fra Udvalget for Forretningsordenen, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg B, side 906.

bestyrelse, og tilskud modtaget af organisatoriske enheder, der omfatter dele af organisationens geografiske område, skal ikke medregnes.

Ad 2) For det andet skal der være tale om tilskud ydet i regnskabsåret, dvs. i perioden fra 1. januar til 31. december, jf. partiregnskabslovens § 4, stk. 1. Regnskabsåret svarer således til *kalenderåret*. Ved tilskud til kandidatlistor og enkeltkandidater anvendes i partistøtteleven i stedet terminologien ”det foregående år”, der således også svarer til kalenderåret. Hvis en tilskudsyder f.eks. i december yder et tilskud under beløbsgrænsen og i januar i det følgende år ligeledes yder et tilskud under beløbsgrænsen, er der ikke oplysningspligt om navn og adresse på tilskudsyderen, uanset om de to tilskud sammenlagt overstiger beløbsgrænsen, da tilskuddene er ydet i forskellige kalenderår. Hvis der omvendt i samme kalenderår fra den samme tilskudsyder ydes flere tilskud, der sammenlagt overstiger beløbsgrænsen, er der oplysningspligt om navn og adresse på tilskudsyderen.

Ad 3) For det tredje skal navn og adresse på ydere af tilskud på eller under *beløbsgrænsen* ikke oplyses. Beløbsgrænsen, der i bestemmelsen er 20.000 kr., reguleres årligt og er i 2018 på 20.500 kr. og i 2019 på 20.900 kr., se nedenfor i afsnit 3.3. Tilskud, der ydes på beløbsgrænsen, skal altså ikke oplyses. Kun tilskud, der overstiger beløbsgrænsen, skal oplyses. Det kan i visse tilfælde, hvor der ikke ydes et pengebeløb, men hvor støtten ydes som ikke-økonomisk støtte (se afsnit 6), være nødvendigt at værdiansætte tilskuddet eller tilskuddene (se afsnit 7). Tilskud under beløbsgrænsen skal indgå i de samlede indtægter i regnskabet fra partiets landsorganisation, men ikke i erklæringerne om tilskud modtaget af kandidatlistor og enkeltkandidater. Det bemærkes, at et tilskud under beløbsgrænsen ikke er det samme som et anonymt tilskud. Hvis partiet således er bekendt med tilskudsyderens identitet, er der ikke tale om et anonymt tilskud, uanset tilskuddets størrelse.

Ad 4) Endvidere skelnes der mellem, hvem der har ydet tilskuddene. Den tidsmæssige afgrænsning samt beløbsgrænsen relaterer sig således til tilskud fra den enkelte *tilskudsyder*. Spørgsmålet om, hvornår der er tale om samme tilskudsyder, bliver behandlet nedenfor i afsnit 4.

Ad 5) Det følger af partiregnskabslovens § 3, stk. 1, nr. 3 og 5, at regnskabet fra partiernes landsorganisation skal indeholde oplysning om indtægtstyperne ”yderligere private tilskud fra private personer” (nr. 3) og ”tilskud fra internationale organisationer, kollektive private sammenslutninger, faglige organisationer, erhvervsorganisationer, erhvervsvirksomheder, fonde og foreninger” (nr. 5).⁹ Det er de to indtægtstyper, der omfatter private tilskud, og hvor der således kan være yderligere oplysningspligt om tilskudsyderen.

Når et tilskud er omfattet af tilskudsbegrebet, og der er oplysningspligt om tilskuddet, skal navn og adresse på den, der har ydet tilskuddet, oplyses i regnskabet fra partiets landsorganisation henholdsvis i erklæringen fra kandidatlistor og enkeltkandidater i forbindelse med ansøgning om partistøtte. Selve beløbet på tilskuddet eller den samlede størrelse af flere tilskud fra den samme tilskudsyder skal ikke oplyses.

3.2.2. Bagatelgrænse

Det klare udgangspunkt er, at alle ydelser til et parti udgør et tilskud. Der er således ikke en bagatelgrænse for, hvornår en ydelse udgør et tilskud.

⁹ Se de specielle bemærkninger til § 3, stk. 2, i lovforslag nr. L 243, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, side 3592.

Der er imidlertid nogle former for ”ydelser”, der ikke anses for tilskud i partistøttelovgivningens forstand. Det udgør f.eks. ikke et tilskud, hvis et medlem af et parti medbringer hjemmebagte boller eller en kage til et møde i partiet. Ligeledes udgør det ikke et tilskud, hvis f.eks. et medlem kører i egen bil til et møde i partiet og giver et lift til nogle af de øvrige medlemmer af partiet, der også deltager i mødet. Der henvises også til afsnit 6.4. om en frivillig og ulønnet personlig arbejdsindsats.

3.3. Beløbsgrænsen på 20.000 kr. i partiregnskabsloven og partistøtteloven

Beløbsgrænsen for private tilskud, der i partiregnskabsloven og partistøtteloven er anført som 20.000 kr., fremgår af partiregnskabslovens § 3, stk. 2, og partistøttelovens § 7 d, stk. 1, § 10 b, stk. 1 og 3, og § 11 d, stk. 1 og 3.

Det følger af partiregnskabslovens § 5 a og partistøttelovens § 12 a, at beløbsgrænsen på 20.000 kr. fra den 1. januar 2018 skal reguleres årligt, og at reguleringen offentliggøres ved bekendtgørelse.

I 2017 er beløbsgrænsen således (som hidtil) *20.000 kr.*

I 2018 er beløbsgrænsen *20.500 kr.* Beløbsgrænsen for 2018 er fastsat i § 1 i bekendtgørelse nr. 1193 af 10. november 2017 om regulering af beløb i partiregnskabsloven og partistøtteloven i 2018.

I 2019 er beløbsgrænsen *20.900 kr.* Beløbsgrænsen for 2019 er fastsat i § 1 i bekendtgørelse nr. 1204 af 4. oktober 2018 om regulering af beløb i partiregnskabsloven og partistøtteloven i 2019.

Beløbsgrænsen vil fremover årligt på samme måde blive reguleret ved bekendtgørelse.

4. Samme private tilskudsyder

4.1. Tilskudsyderen

En tilskudsyder kan være såvel en fysisk person som en juridisk person, herunder en international organisation, kollektiv privat sammenslutning, faglig organisation, erhvervsorganisation, erhvervsvirksomhed, fond og forening. Se bl.a. partiregnskabslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

Hvem der betragtes som tilskudsyder, kan i visse tilfælde give anledning til tvivl. Det er nedenfor i afsnit 4.1.1.-4.1.2. behandlet, hvordan tilskudsyderen skal angives. Derudover er der i afsnit 4.2.-4.7. opregnet nogle eksempler på tilfælde, hvor der kan opstå tvivl om, hvem der er den egentlige tilskudsyder.

4.1.1. Fysiske personer

Ydes et tilskud af en fysisk person, skal den pågældende persons navn og privatadresse, dvs. den adresse, hvor personen faktisk bor eller opholder sig, fremgå af regnskabet henholdsvis erklæringen herom.

Hvor særlige omstændigheder gør sig gældende, og en fysisk person på grund af disse særlige omstændigheder ikke ønsker at blive anført med privatadresse i regnskabet henholdsvis erklæringen, kan partiet, kandidatlisten eller kandidaten oplyse navn på tilskudsyderen i kombination med en anden adresse, der sikrer en korrekt og entydig identifikation af tilskudsyderen, f.eks. adressen på et arbejdssted.

Hvis den fysiske person er flyttet eller evt. har skiftet arbejdsplads inden partiets, kandidatlistens eller kandidatens afgivelse af oplysningerne i regnskabet eller erklæring-

gen, er det som udgangspunkt den pågældendes privatadresse/arbejdsadresse på tidspunktet for partiets, kandidatlistens eller kandidatens afgivelse af oplysningerne, der skal oplyses, i det omfang partiet, kandidatlisten eller kandidaten er bekendt hermed.

4.1.2. Juridiske personer

Ydes et tilskud af en juridisk person, f.eks. en virksomhed, skal virksomhedens navn og adresse fremgå af regnskabet henholdsvis erklæringen herom. Det er således ikke navn og adresse på f.eks. de enkelte bestyrelsesmedlemmer, der skal oplyses.

Hvis den juridiske person er flyttet inden partiets, kandidatlistens eller kandidatens afgivelse af oplysningerne i regnskabet eller erklæringen, er det som udgangspunkt den juridiske persons adresse på tidspunktet for partiets, kandidatlistens eller kandidatens afgivelse af oplysningerne, der skal oplyses, i det omfang partiet, kandidatlisten eller kandidaten er bekendt hermed.

4.2. Flere mulige tilskudsydere

Hvis en organisation, virksomhed eller lignende har opnået en rabat på f.eks. annoncering hos et mediehus og lader et parti udnytte denne rabat, kan der være tale om et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Se afsnit 6.3. Tilskudsyderen er i dette tilfælde den organisation m.v., der lader et parti udnytte egen rabatordning, også selv om rabatten vedrører produkter hos anden virksomhed. Da rabatten ikke er ydet til partiet af mediehuset, er mediehuset således ikke tilskudsyder.

Et andet eksempel, der kan give anledning til tvivl, er, hvis f.eks. en kunstner sælger sine værker til et parti til en lav pris alene med det formål, at partiet kan videresælge værkerne og på denne måde opnå en indtægt. I det tilfælde, hvor kunstneren sælger sit værk til partiet til underpris, er kunstneren tilskudsyder. Hvis partiet derefter sælger værket til overpris, dvs. over markedspris, således at køberen af værket ved at købe dette yder økonomisk støtte til partiet, er køberen også tilskudsyder. Hvis partiet derimod sælger værket til almindelig pris (markedspris), er køberen af værket ikke tilskudsyder. Se mere herom afsnit 6.2.5.

4.3. Bestyrelsesmedlemmer i et selskab

Hvis et antal medlemmer i et selskabs bestyrelse hver især personligt yder et tilskud på f.eks. 20.000 kr., dvs. et tilskud, der ikke overstiger beløbsgrænsen, skal de pågældendes navne og adresser ikke anføres i regnskabet henholdsvis erklæringen herom. Det gælder, uanset at det samlede beløb fra medlemmerne af bestyrelsen overstiger beløbsgrænsen, da det i dette tilfælde er de enkelte bestyrelsesmedlemmer og ikke selskabet, der er tilskudsydere.

Ydes tilskuddene derimod af selskabet, er det selskabet, der er tilskudsyderen, hvorfor selskabets navn og adresse skal fremgå af regnskabet henholdsvis erklæringen herom.

Hvis pengene (tilskuddene) i det nævnte eksempel tages ud af selskabet uden at passere de enkelte bestyrelsesmedlemmers privatøkonomi, er tilskudsyderen således også selskabet som sådant.¹⁰

4.4. Familiemedlemmer

Hvis en familie yder tilskud til et politisk parti, gælder tilsvarende principper som ved bestyrelsesmedlemmer i et selskab, der yder tilskud. Der henvises til afsnit 4.3.

¹⁰ Se besvarelsen af spørgsmål nr. 51 fra Udvalget for Forretningsordenen, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg B, side 902.

Hvis de enkelte familiemedlemmer hver af deres egne midler yder et tilskud, der ikke overstiger beløbsgrænsen, skal de pågældendes navne og adresser ikke anføres i regnskabet henholdsvis erklæringen herom.¹¹ Det gælder, uanset at det samlede beløb fra alle familiemedlemmerne overstiger beløbsgrænsen.

4.5. Private sammenslutninger m.v.

Der kan også være tilfælde, hvor borgere og virksomheder går sammen og danner en klub, hvor man f.eks. drøfter politik og yder støtte til politiske partier. Disse klubber kan udgøres af f.eks. sammenslutninger, foreninger, erhvervsclubber eller indsamlingsclubber.

Der gælder helt tilsvarende principper for sådanne private sammenslutninger m.v., som når virksomheder m.v. yder tilskud til politiske partier.

Hvis tilskuddet således ydes af en sammenslutning m.v., er det navn og adresse på selve sammenslutningen, der skal oplyses, og ikke navn og adresse på de enkelte medlemmer af denne.

4.6. Koncernforbundne selskaber og selskaber med samme ejerkreds

Hvis et selskab, der udgør en selvstændig juridisk person, har ydet tilskud over beløbsgrænsen til et parti, en kandidatliste eller en kandidat, skal navn og adresse på det pågældende selskab oplyses i partiets regnskab henholdsvis i erklæringen fra kandidatlisten eller kandidaten. Det er således i denne sammenhæng uden betydning, om tilskudsyderen indgår i et koncernforbund eller har samme ejerkreds som andre selskaber.

Tilsvarende gælder, hvis flere selskaber, der hver især udgør selvstændige juridiske personer, indgår i et koncernforbund eller har samme ejerkreds som andre selskaber, og hver i 2018 yder et tilskud, der ligger under beløbsgrænsen, til et parti, men hvor selskaberne tilsammen har ydet et beløb, der overstiger beløbsgrænsen. I dette tilfælde skal navn og adresse på koncernforbundet eller de enkelte selskaber således ikke oplyses i regnskabet.¹²

Hvis f.eks. fire selskaber (fire selvstændige juridiske personer) har samme ejerkreds i form af en enkelt fysisk eller juridisk person, f.eks. et holdingselskab, og ejerkredsen indbetaler 80.000 kr. fra én bankkonto til et parti, medfører det, at der er tale om ét oplysningspligtigt tilskud på 80.000 kr. (dvs. navn og adresse på tilskudsyder skal oplyses). Det gælder, uanset at ejerkredsen ved overførslen anfører, at det er de fire selskaber, der hver især har ydet et tilskud på 20.000 kr. Hvem der konkret skal anføres som tilskudsyder, afhænger således af, hvorfra tilskuddet er ydet. Det afgørende i dette tilfælde er, at tilskuddet er overført fra én (samme) bankkonto, og det er uden betydning, om tilskuddet er overført ved en eller flere overførsler. Hvis tilskudsyderen har flere bankkonti, gør det dog ikke nogen forskel, om tilskuddene er overført fra samme bankkonto eller fra forskellige bankkonti med tilskudsyderen som indehaver.

I tillæg hertil kan det oplyses, at det generelt ikke er muligt at yde tilskud på vegne af andre med den konsekvens, at navn og adresse på den, der rent faktisk har ydet eller overført tilskuddet, ikke skal oplyses.

¹¹ Se besvarelsen af spørgsmål nr. 76 fra Udvalget for Forretningsordenen, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg B, side 906f.

¹² Se besvarelsen af besvarelsen af 31. maj 2017 af spørgsmål nr. 1 fra Udvalget for Forretningsordenen til lovforslag nr. L 198.

4.7. Principbeslutning fra en organisations ledelse om ydelse af tilskud

Hvis ledelsen i en organisation, f.eks. en privat forening, herunder en arbejdstager- eller arbejdsgiverforening, træffer en principbeslutning om, at alle organisationens selvstændige lokalkredse i 2018 skal yde et tilskud på 20.000 kr. til et bestemt partis landsorganisation, afhænger det af forskellige faktorer, om der er oplysningspligt om tilskuddene, der hver især er under beløbsgrænsen.

Hvis de enkelte lokalkredse i forhold til hinanden og i forhold til organisationens ledelse må betragtes som selvstændige juridiske personer, er der ikke oplysningspligt om tilskud på 20.000 kr., der ydes af de enkelte lokalkredse af egen formue. Det er dog her forudsat, at principbeslutningen i organisationens ledelse alene har karakter af en uforbindende henstilling til lokalkredsene og således ikke indebærer en bindende disposition over lokalkredsens formue.¹³

5. Ydelse af støtte ved pengebeløb (økonomisk støtte)

5.1. Pengeydelse

Økonomisk støtte i form af pengeydelse til de politiske partier fra privatpersoner, virksomheder m.v. udgør utvivlsomt tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.

Hvor et tilskud ydes som en ren pengeydelse, giver det normalt ikke anledning til tvivl, om navn og adresse på tilskudsyderen skal oplyses (oplysningspligt), da det er selve beløbet på pengeydelsen, der er afgørende for, om der er oplysningspligt om tilskuddet. Hvis størrelsen af tilskuddet således er over beløbsgrænsen, er der oplysningspligt om tilskuddet. Tilsvarende gælder, hvor samme tilskudsyder har ydet flere tilskud inden for samme år, der sammenlagt overstiger beløbsgrænsen.

Om yderligere private tilskud fra private personer, se nedenfor i afsnit 5.2. Om kontingentindtægter, se nedenfor i afsnit 5.3.

5.1.1. Pengeydelse øremærket til et bestemt formål eller en bestemt kandidat

Et tilskud regnes også som økonomisk støtte, selv om tilskudsyderen har øremærket tilskuddet til et bestemt formål, f.eks. trykning af valgmaterialer, annoncer eller lignende.

Der er også tale om et tilskud, hvis et parti f.eks. betaler for trykning af valgmaterialer og efterfølgende får refunderet omkostningerne af en virksomhed. Det kan være tilfældet, hvor en virksomhed ønsker at betale for selve trykningen af valgmaterialer, men ikke er bekendt med, hvordan partiet ønsker materialet udformet, og det derfor er partiet, der står for kontakten med – herunder for betalingen af – trykkeren. Det forhold, at et parti i første omgang således selv betaler for en ydelse, ændrer dermed ikke ved, at der i den nævnte situation er tale om et tilskud.¹⁴

Der er ligeledes tale om et tilskud, hvis et parti køber en ydelse til en pris, der ligger markant under markedsprisen for den pågældende ydelse, f.eks. hvis et parti får en ”vennepris” for annoncepladser. Der henvises til afsnit 6.3.

¹³ Se besvarelsen af spørgsmål nr. 92 fra Udvalget for Forretningsordenen, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg B, side 908.

¹⁴ Se Justitsministeriets besvarelse af 18. december 2014 af spørgsmål nr. 5 (Alm. Del) fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen.

Hvis et tilskud over beløbsgrænsen, der er givet til f.eks. partiets landsorganisation eller en regional kredsorganisation og er ”øremærket” til valgkampen el.lign. for en bestemt kandidat, skal tilskuddet ligeledes fremgå af partiets landsorganisations regnskab (tilskud ydet til partiets landsorganisation) henholdsvis af erklæringen, der skal indsendes til regionsrådet over modtagne private tilskud (tilskud ydet til en regional kredsorganisation).

Det er således uden betydning for partiets pligt til at indberette et tilskud, om det konkrete tilskud er øremærket til et bestemt formål eller øremærket til en bestemt kandidat, når tilskuddet er ydet til partiet.

Pengeydelse, der er øremærket til et bestemt formål, er således utvivlsomt omfattet af tilskudsbegrebet i partiregnskabsloven og partistøtteloven.

5.2. Yderligere tilskud fra private personer og tilskud fra internationale organisationer, kollektive private sammenslutninger, faglige organisationer, erhvervsorganisationer, erhvervsvirksomheder, fonde og foreninger

Det følger af partiregnskabslovens § 3, stk. 1, nr. 3 og 5, at regnskabet fra partiernes landsorganisation skal indeholde oplysning om indtægtstyperne ”yderligere private tilskud fra private personer” (nr. 3) og ”tilskud fra internationale organisationer, kollektive private sammenslutninger, faglige organisationer, erhvervsorganisationer, erhvervsvirksomheder, fonde og foreninger” (nr. 5).

Det er de to indtægtstyper, der omfatter private tilskud, og hvor der således kan være yderligere oplysningspligt om tilskudsyderen. Se mere herom i afsnit 3.1. og 3.2.

Regnskabet skal således indeholde oplysning om partiets landsorganisations samlede indtægter fra begge disse indtægtstyper. Har partiet ikke modtaget private tilskud og derfor ikke haft indtægter fra disse indtægtstyper, skal partiet i regnskabet ud for disse indtægtstyper anføre 0 kr.

Tilskud, der hører til disse indtægtstyper, kan både ydes som økonomisk støtte og på anden måde (ikke-økonomisk støtte). Hvor tilskud er ydet som økonomisk støtte, udgør disse utvivlsomt tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. For så vidt angår støtte ydet på anden måde (ikke-økonomisk støtte) henvises til afsnit 6.

5.3. Offentlig partistøtte, kontingentindtægter og renteindtægter

Det følger af partiregnskabslovens § 3, stk. 1, nr. 1, 2 og 4, at regnskabet fra partiernes landsorganisationer ud over private tilskud, jf. partiregnskabslovens § 3, stk. 1, nr. 3 og 5, skal indeholde oplysning om indtægtstyperne offentlig partistøtte (nr. 1), kontingentindtægter (nr. 2) og renteindtægter (nr. 4).

Regnskabet skal således indeholde oplysning om partiets landsorganisations samlede indtægter fra henholdsvis offentlig partistøtte, kontingenter og renter.

Et parti, der har deltaget i det senest afholdte folketingsvalg og fået mindst 1.000 stemmer ved valget, er berettiget til partistøtte (nr. 1) efter partistøttelovens § 2, stk. 1, jf. stk. 3. Et parti, der har fået færre end 1.000 stemmer ved valget, vil således ikke være berettiget til partistøtte, men vil være omfattet af regnskabspligten, og partiet vil derfor i regnskabet ud for denne indtægtstype skulle anføre 0 kr. Det er alene den offentlige støtte, der ydes i henhold til partistøtteloven, der skal fremgå i denne kategori.

Med kontingentindtægter (nr. 2) sigtes til de indtægter, som partiets landsorganisation får fra medlemmernes kontingentindbetalinger. Der er her alene tale om indtægter

fra medlemskontingenter og ikke eventuelle øvrige (og i visse tilfælde større) indbetalinger fra medlemmerne, f.eks. partiskat. Økonomisk støtte i form af kontingentindbetalinger udgør således ikke selvstændige oplysningspligtige tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Det forudsættes dog, at medlemskontingenter er af sædvanlig størrelse. Hvis et medlem af et parti har betalt medlemskontingent og eventuelt derudover har ydet et privat tilskud til partiet, f.eks. partiskat, skal navn og adresse på medlemmet (tilskudsyderen) oplyses i regnskabet, hvis tilskuddet overstiger beløbsgrænsen. Det er således her uden betydning, at tilskudsyderen ud over tilskuddet også har indbetalt medlemskontingent, hvis blot medlemskontingenter er af sædvanlig størrelse. Ved opgørelsen af, om der er givet et tilskud over beløbsgrænsen, medregnes medlemskontingenter af sædvanlig størrelse ikke. Har partiet ingen indtægter fra kontingenter, skal partiet i regnskabet ud for denne indtægtstype anføre 0 kr.

Med renteindtægter (nr. 4) sigtes til de eventuelle indtægter, partiet får fra renter. Renteindtægter kan f.eks. være de renter, partiet får af et bankindestående. Afkast på partiets værdipapirer må sidestilles med renteindtægter og skal opgøres under denne indtægtskonto. Har partiet ingen indtægter fra renter, skal partiet i regnskabet ud for denne indtægtstype anføre 0 kr.

5.4. Andre typer af indtægter

Det er de almindelige principper om god regnskabsskik, der er afgørende for, om en indtægt skal medtages i partiets regnskab. Hvis et parti har indtægter, der ikke falder ind under de fem indtægtstyper, der er nævnt i partiregnskabslovens § 3, stk. 1, skal disse indtægter således også indgå i regnskabet.

Andre typer af indtægter kan f.eks. være tilskud fra Europa-Nævnet til fremme af debat og oplysning om det europæiske fællesskab.

6. Ydelse af støtte på anden måde end ved pengebeløb (ikke-økonomisk støtte)

6.1. Vejledende kriterier

Politiske partier modtager også andre former for støtte end den økonomiske støtte. Denne form for ikke-økonomisk støtte kan efter omstændighederne også udgøre et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.

Partierne kan f.eks. få stillet lokaler eller biler til rådighed eller modtage naturalier som for eksempel plakatplader, gratis arbejdskraft fra medlemmer, få ”vennepris” eller gratis service fra trykkerier, medier, reklamebureauer m.v.

Det er ikke muligt på en udtømmende måde præcist at angive, i hvilket omfang privat støtte, der ydes på anden måde end ved pengebeløb, udgør tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Der henvises dog til de overordnede hensyn beskrevet i afsnit 1.2. Derudover er det muligt at opstille nogle overordnede vejledende kriterier, der kan inddrages i vurderingen af, om der er tale om et tilskud.¹⁵

Det kan således indgå i vurderingen, om:

- 1) der er tale om en ydelse, der sædvanligvis opgøres i penges værdi,

¹⁵ Se besvarelsen af spørgsmål nr. 66, 90, 91 og 97 fra Udvalget for Forretningsordenen, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg B, side 903f.

- 2) det er en ydelse, som den, der leverer ydelsen, normalt tager betaling for som led i erhvervmæssig virksomhed,
- 3) ydelsen på anden måde kan siges at substituere et pengebeløb,
- 4) der er tale om en personlig arbejdsindsats ydet af medlemmer og bekendte, som udføres frivilligt og ulønnet, og
- 5) der er andre hensyn, herunder praktiske hensyn, der kan tillægges betydning.

Ad 1) Hvis der er tale om en *ydelse, der sædvanligvis opgøres i penges værdi*, taler dette for at betragte ydelsen som et tilskud omfattet af partiregnskabsloven og partistøtteloven. En ydelse, der sædvanligvis opgøres i penges værdi, kan f.eks. være naturalier i form af plakatplader, lån af mødelokaler eller annonceplads i et medie.

Der er således nogle former for "ydelser", der ikke anses for tilskud i partistøttelovgivningens forstand. Det udgør f.eks. ikke et tilskud, hvis et medlem af et parti medbringer hjemmebagte boller eller en kage til et møde i partiet. Ligeledes udgør det ikke et tilskud, hvis f.eks. et medlem kører i egen bil til et møde i partiet og giver et lift til nogle af de øvrige medlemmer af partiet, der også deltager i mødet

Ad 2) Det har i denne forbindelse bl.a. betydning, om der er tale om en *ydelse, som den, der leverer ydelsen, normalt tager betaling for som led i en erhvervmæssig virksomhed*. Såfremt det er tilfældet, taler det for at betragte ydelsen som et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Det er f.eks. tilfældet, hvis et biludlejningsfirma stiller en bil gratis til rådighed, eller hvis en virksomhed, der normalt udlejer lokaler, vederlagsfrit stiller lokaler til rådighed.

Ad 3) Kan en *ydelse på anden måde siges at substituere et pengebeløb*, taler det ligeledes for at betragte ydelsen som et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. En ydelse, der kan siges at substituere et pengebeløb, kan f.eks. være, hvis et firma, der normalt ikke udlejer lokaler, vederlagsfrit stiller lokaler til rådighed for et politisk parti, som derved sparer udgiften til at leje lokaler.

Ad 4) Er der derimod tale om en *personlig arbejdsindsats ydet af medlemmer og bekendte, som udføres frivilligt og ulønnet*, f.eks. ophængning af plakater i forbindelse med en valgkamp, foreligger der ikke umiddelbart en støtte, der udgør tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.¹⁶

Hvis således forholdene, der er nævnt under 1)-3), gør sig gældende, taler det for at betragte ydelsen som et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Hvis derimod forholdet, der er nævnt under 4), gør sig gældende, taler det omvendt for ikke at betragte ydelsen som et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.

Ad 5) Der kan også være *andre hensyn, herunder praktiske hensyn*, der kan tillægges betydning. F.eks. kan en rabat ydet til et parti også udgøre et tilskud i partistøttelovgivningens forstand. Det kan dog i visse tilfælde være forbundet med praktiske problemer for partiet at identificere, om der er ydet en rabat (og dermed ydet et tilskud). Se mere herom i afsnit 6.3.

Hvis en form for ikke-økonomisk støtte anses som et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, kender man ikke på samme måde som ved økonomisk støt-

¹⁶ Se besvarelsen af spørgsmål nr. 66, 90, 91 og 97 fra Udvalget for Forretningsordenen, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg B, side 903f.

te selve værdien af tilskuddet. Det er derfor nødvendigt at værdiansætte denne form for støtte. Se mere om værdiansættelse nedenfor i afsnit 7.

Det bemærkes, at et parti, der er omfattet af regnskabspligten, i alle tilfælde skal kende selve værdien af støtten (tilskuddet), da værdien uanset størrelsen heraf skal indgå som en indtægt i regnskabet. Hvis værdien af tilskuddet er over beløbsgrænsen, skal navn og adresse på tilskudsyderen også fremgå af regnskabet.

En kandidatliste, herunder enkeltkandidater, skal i praksis alene vide, om værdien af et eller flere tilskud fra samme tilskudsyder er over eller under beløbsgrænsen, da kandidatlisten, herunder enkeltkandidaten, kun skal oplyse navn og adresse på tilskudsyderen, hvis tilskuddet eller tilskuddene er over beløbsgrænsen. Selve værdien af tilskuddet eller tilskuddene skal ikke oplyses eller i øvrigt indgå i erklæringen til den myndighed, der udbetaler partistøtten.

6.2. Forskellige former for ikke-økonomisk støtte

Det er i dette afsnit beskrevet, hvorvidt forskellige former for ikke-økonomisk støtte udgør et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.

Der er taget udgangspunkt i forskellige former for ikke-økonomisk støtte, der vurderes særligt relevante for politiske partier, og der er således ikke tale om en udtømmende opregning.

De principper, der er nævnt i gennemgangen af de forskellige former for ikke-økonomisk støtte, samt de overordnede hensyn og vejledende kriterier, der er nævnt i afsnit 1.2. og 6.1., finder som udgangspunkt tilsvarende anvendelse på andre former for ikke-økonomisk støtte end de konkret nævnte.

6.2.1. Mødefaciliteter m.v., der stilles til rådighed

6.2.1.1. Generelt

Hvorvidt det skal anses som et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, hvis en virksomhed, en faglig organisation eller lignende eller en privat person stiller lokaler til rådighed for et parti, kan ikke besvares generelt, men afhænger af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. De overordnede hensyn og vejledende kriterier, der er nævnt i afsnit 1.2. og 6.1., kan blandt andet indgå i vurderingen heraf.

Det kan således indgå i vurderingen, om der er tale om en ydelse, som sædvanligvis opgøres i penges værdi. Derudover har det betydning, hvem der udlejer henholdsvis udlåner lokalet. Det indgår derfor i vurderingen, om der er tale om en ydelse, som den, der leverer ydelsen, normalt tager betaling for, eller om der f.eks. er tale om en privat persons gratis udlån af et eller flere lokaler. Ligeledes indgår det i vurderingen, om der er en formuefordel for partiet.

6.2.1.2. Mødefaciliteter hos virksomhed, der normalt udlejer lokaler m.v.

Der er utvivlsomt tale om et tilskud, hvis en virksomhed, der som led i en erhvervs-mæssig virksomhed og mod vederlag normalt udlejer lokaler, vederlagsfrit stiller mødefaciliteter til rådighed for et politisk parti. Hvis virksomheden som led i den erhvervs-mæssige virksomhed tillige stiller mødeforplejning til rådighed, udgør eventuel forplejning, der ligeledes stilles vederlagsfrit til rådighed, også et tilskud.¹⁷

¹⁷ Se partistøtteudvalgets betænkning nr. 1550/2015 side 265.

Hvis partiet betaler for mødelokalet, men vederlagsfrit får forplejning f.eks. i form af middag eller kaffe og kage, udgør forplejningen (og ikke mødelokalet) utvivlsomt tilsvarende et tilskud, hvis virksomheden som led i den erhvervsmæssige virksomhed også stiller forplejning til rådighed.

Da denne form for støtte anses som et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, skal denne værdiansættes med den værdi, støtten har for partiet. Støtten skal dermed værdiansættes med et beløb svarende til, hvad partiet på sædvanlige vilkår ellers skulle have betalt for ydelsen (mødefaciliteterne), dvs. mødelokalet og/eller forplejning.¹⁸ Se mere om værdiansættelse nedenfor i afsnit 7.

Se også det tilsvarende eksempel nedenfor i afsnit 6.2.3.2. om biludlejningsfirmaer.

6.2.1.3. Mødefaciliteter hos virksomhed eller faglig organisation, der normalt ikke udlejer lokaler

En virksomhed, en faglig organisation eller anden organisation, der normalt ikke lejer lokaler ud, kan f.eks. vælge at stille egne mødefaciliteter, conferencefaciliteter og lign. til rådighed for et politisk parti. Her er der formentlig tale om, at den pågældende virksomhed eller faglige organisation kun stiller mødefaciliteterne m.v. til rådighed for det pågældende parti eller for partierne i en blok og ikke mere generelt.

Virksomheden, den faglige organisation m.v. stiller dermed en ydelse (mødefaciliteter og lign.), som virksomheden normalt ikke får vederlag for, til rådighed for et parti. Virksomheden mister således ikke indtjening, da den ikke i øvrigt i erhvervsmæssig sammenhæng får betaling for ydelsen. Der er samtidig tale om, at partiet får stillet mødefaciliteter til rådighed. Partiet skal således hverken ud at finde mødefaciliteter eller betale almindelig leje for det.

Hvis partiet f.eks. skal bruge et mødelokale, og der stilles et mødelokale til rådighed for partiet, kan det sidestilles med den situation, hvor partiet får et kontant beløb øremærket til det formål at betale for mødefaciliteter til partiets landsmøde, årsmøde, generalforsamling osv. Der er dermed tale om en ydelse, der indeholder en formuefordel for partiet, og som dermed udgør et tilskud i partistøttelovgivningens forstand.

Det anses således som et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, når en virksomhed, en faglig organisation m.v. stiller mødefaciliteter, eventuelt egne mødefaciliteter, til rådighed for et politisk parti. Denne form for støtte skal derfor værdiansættes med den værdi, støtten har for partiet og med et beløb svarende til, hvad partiet på sædvanlige vilkår ellers skulle have betalt for ydelsen, dvs. lokalet henholdsvis mødelokalet.

Værdiansættelsen kan dog være mere vanskelig i dette tilfælde, hvor der stilles mødefaciliteter til rådighed af en virksomhed, der normalt ikke udlejer lokaler, end det tilfælde, hvor virksomheden normalt udlejer lokaler, da der i sidstnævnte tilfælde ofte er en fastsat pris. Værdiansættelsen skal dog tage udgangspunkt i, hvad et tilsvarende lokale med tilsvarende beliggenhed normalt vil koste. Geografiske forskelle, herunder det lokale prisniveau, kan således have betydning for værdiansættelsen. Se mere om værdiansættelse nedenfor i afsnit 7.

Se også det tilsvarende eksempel nedenfor i afsnit 6.2.3.3. om firmaer, der normalt ikke udlejer biler.

¹⁸ Se bl.a. pkt. 3.2. i Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 25 af 15. december 2006 (omtrykt 20. december 2006) fra Folketinget – Det Politisk-Økonomiske Udvalg (PØU alm. Del).

6.2.1.4. Mødelokale i medborgerhus o.lign.

Det er almindeligt, at der i landets kommuner er medborgerhuse, som for eksempel biblioteker og forsamlingshuse, der er til rådighed for kommunens indbyggere. I disse medborgerhuse kan kommunen bl.a. vælge at stille mødelokaler gratis til rådighed for alle.

Hvis et parti låner et mødelokale gratis på et medborgerhus på lige fod med kommunens øvrige indbyggere, vil der ikke være tale om et tilskud i partistøttelovgivningens forstand.

6.2.1.5. Privates gratis udlån af lokaler og festlokaler

Hvis en person, der f.eks. i sit private hjem har en stor gildesal, festsal eller en anden form for lokale, som vedkommende normalt ikke lejer ud til arrangementer, stiller det pågældende lokale til rådighed for et politisk parti til afholdelse af et møde, f.eks. årsmøde, landsmøde eller generalforsamling, er der ikke tale om et tilskud i partistøttelovens og partiregnskabslovens forstand.¹⁹ Det er uden betydning for vurderingen, om vedkommende er medlem af partiet.

Det er her lagt til grund, at den pågældende private person ikke i øvrigt driver erhvervmæssig virksomhed af den pågældende art.

En privat persons gratis udlån af lokaler i vedkommendes private hjem udgør således ikke et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Hvis den pågældende private ligeledes driver erhvervmæssig virksomhed fra sin bopæl, f.eks. fordi vedkommende bor på en herregård og i tilknytning hertil driver erhverv, taler dette dog for at betragte udlån af lokaler på herregården som et tilskud.

Desuden kan privates gratis udlån af lokaler eller udlån til en pris under det normale markedsniveau udgøre et tilskud, hvis den pågældende private person normalt tager betaling for ydelsen som led i en erhvervmæssig virksomhed²⁰ eller i øvrigt bruger lokalet i erhvervmæssig sammenhæng. Se mere i afsnit 6.3. om aftaler, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår, og afsnit 7 om værdiansættelse.

Se også det tilsvarende eksempel nedenfor i afsnit 6.2.3.4. om privates udlån af bil.

6.2.2. Kontorlejemål

Et parti kan f.eks. op til et valg eller over en længere periode låne et erhvervslokale, evt. i form af et kontorlejemål, til brug for administrative formål, herunder til at udstille valgplakater, opbevare valgmaterialer m.v. Der er altså tale om udlån af et lokale, hvor der normalt betales leje, og hvor udlejningen gerne sker over en længere periode modsat, når der er tale om udlån af mødelokaler.

Der er utvivlsomt tale om et tilskud, hvis en erhvervsdrivende, der har erhvervslokaler eller kontorlejemål, der normalt udlejes mod betaling, vederlagsfrit eller eventuelt mod et mindre beløb stiller disse lokaler til rådighed for et politisk parti. Det er uden betydning for vurderingen, om vedkommende, der stiller lokalerne til rådighed, er medlem af partiet.

¹⁹ Se partistøtteudvalgets betænkning nr. 1550/2015 side 265.

²⁰ Se Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 25 af 15. december 2006 (omtrykt 20. december 2006) fra Folketinget – Det Politisk-Økonomiske Udvalg (PØU alm. Del).

Det vil også udgøre et tilskud, selv om der er visse begrænsninger ved lokalet, der gør, at dette ikke kan udlånes til anden side. Det kan f.eks. være, at lokalet alene står tomt i en kortere periode, eller at en del af lokalet bruges til opbevaring.

Det udgør således et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, hvis der stilles et erhvervslokale el.lign. og evt. med visse begrænsninger til rådighed for et parti. Denne form for støtte skal derfor værdiansættes med den værdi, støtten har for partiet, og med et beløb svarende til, hvad partiet på sædvanlige vilkår ellers skulle have betalt for ydelsen (erhvervslokalet el.lign.).

Det kan have betydning for værdiansættelsen, at lokalet ikke kan udlejes til anden side, og/eller at lokalet udlånes med begrænsninger. Derudover kan geografiske forskelle, herunder det lokale prisniveau, i alle tilfælde have betydning for værdiansættelsen. Se mere om værdiansættelse i afsnit 7.

6.2.3. Køretøjer, der stilles til rådighed

6.2.3.1. Generelt

På samme måde som ved udlån af lokaler, se afsnit 6.2.1., kan spørgsmålet, om det skal anses som et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, hvis en virksomhed, organisation eller en privat person stiller køretøjer til rådighed for et parti, ikke besvares generelt. Svaret afhænger derimod af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. De overordnede hensyn og vejledende kriterier, der er nævnt i afsnit 1.2. og 6.1., indgår bl.a. i denne vurdering.

Det har således betydning, hvem der stiller køretøjet til rådighed for partiet, og det indgår i vurderingen, om der er tale om en ydelse, som den, der leverer ydelsen, normalt tager betaling for. Ligeledes indgår det i vurderingen, om der er en formuefordel for partiet. Det indgår også, om der er tale om en privat persons gratis udlån af egen bil.

6.2.3.2. Biludlejningsfirma

Som det fremgår af de overordnede hensyn og vejledende kriterier i afsnit 1.2. og 6.1., taler det for at betragte en ydelse som et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, hvis den, der leverer ydelsen, normalt tager betaling for ydelsen som led i en erhvervmæssig virksomhed.

Det betyder f.eks., at hvis et biludlejningsfirma stiller en bil vederlagsfrit til rådighed for et politisk parti, er der utvivlsomt tale om et tilskud.²¹ Tilsvarende gør sig gældende, hvis bilen stilles til rådighed mod betaling af et mindre beløb end det, som biludlejningsfirmaet ellers ville have opkrævet. Se mere i afsnit 6.3. om aftaler, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår. Selve partiets betaling af bilen udgør dog en udgift, der skal medtages i partiets regnskab samt indgå i partiets erklæring om afholdte udgifter til politisk arbejde henholdsvis i erklæringen om afholdte udgifter til politisk arbejde fra kandidatlisten eller fra kandidaten uden for partierne til folketingsvalg.²²

Da denne form for støtte således udgør et tilskud i partistøttelovgivningens forstand, skal den værdiansættes med den værdi, støtten har for partiet. Støtten skal dermed værdiansættes med et beløb svarende til, hvad partiet på sædvanlige vilkår ellers skulle

²¹ Se partistøtteudvalgets betænkning nr. 1550/2015 side 265.

²² Jf. partiregnskabslovens § 3, stk. 1, 1. pkt., og partistøttelovens § 7 a, stk. 3, § 10 a, stk. 3, og § 11 c, stk. 3.

have betalt for at leje bilen henholdsvis forskellen mellem dette beløb og den leje, som partiet har betalt. Se mere om værdiansættelse nedenfor i afsnit 7.

Se også det tilsvarende eksempel ovenfor i afsnit 6.2.1.2. om mødefaciliteter hos virksomheder, der normalt udlejer lokaler.

6.2.3.3. Firma m.v., der normalt ikke lejer biler ud

En virksomhed, der normalt ikke lejer biler ud, kan f.eks. stille én eller flere af sine firmabiler til rådighed for et politisk parti. Derudover kan f.eks. en håndværker stille sin firmavarevogn til rådighed for et parti med henblik på, at partiet kan fragte valgplakater og valgmaterialer i denne. Der er i sådanne situationer formentlig tale om, at den pågældende virksomhed m.v. kun stiller bilen til rådighed for det pågældende parti eller evt. partierne i én blok. Der er således ikke tale om ydelser, der tilbydes mere generelt.

Der gælder i sådanne tilfælde helt tilsvarende principper som ved virksomheder, der normalt ikke udlejer lokaler, men stiller lokaler til rådighed for et parti. Der henvises således til afsnit 6.2.1.3. ovenfor.

Hvis en virksomhed m.v., der normalt ikke udlåner eller udlejer køretøjer, stiller en bil til rådighed for et parti, er der således tale om en formuefordel for partiet, der således udgør et tilskud i partistøttelovgivningens forstand.

Hvis en virksomhed stiller en firmabil til rådighed for et mindre beløb, der f.eks. alene dækker omkostningerne ved partiets brug af bilen, er der fortsat tale om et tilskud. Se mere i afsnit 6.3. om aftaler, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår. Selve partiets betaling af bilen udgør derimod en udgift, der skal medtages i partiets regnskab samt indgå i partiets erklæring om afholdte udgifter til politisk arbejde henholdsvis i erklæringen om afholdte udgifter til politisk arbejde fra kandidatlisten eller fra kandidaten uden for partierne til folketingsvalg.²³

Værdiansættelsen kan dog være mere vanskelig i dette tilfælde, hvor der stilles biler til rådighed af en virksomhed, der normalt ikke udlejer biler, end det tilfælde, hvor et biludlejningsfirma stiller en bil til rådighed, da der i sidstnævnte tilfælde ofte er en fastsat pris. Værdiansættelsen skal dog også i dette tilfælde tage udgangspunkt i, hvad en tilsvarende bil normalt koster at leje. Se mere om værdiansættelse nedenfor i afsnit 7.

6.2.3.4. Privates udlån af bil

Stiller en privat person, f.eks. et medlem af et parti, sin private bil til rådighed for et politisk parti, er der ikke tale om et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.²⁴ Bilen kan f.eks. stilles til rådighed med henblik på, at partiet kan transportere valgplakater eller medlemmer til et møde.

Det er her lagt til grund, at den pågældende private person ikke i øvrigt driver erhvervmæssig virksomhed af den pågældende art eller bruger bilen i erhvervmæssig sammenhæng.

Det er ligeledes lagt til grund, at der reelt er tale om en privatpersons bil, der normalt benyttes til private formål, og som udlånes til partiet. Hvis der i stedet er tale om, at en privatperson ejer en bil, der altid eller overvejende er til rådighed for partiet, således at

²³ Jf. partiregnskabslovens § 3, stk. 1, 1. pkt., og partistøttelovens § 7 a, stk. 3, § 10 a, stk. 3, og § 11 c, stk. 3.

²⁴ Se partistøtteudvalgets betænkning nr. 1550/2015 side 265.

det i realiteten svarer til, at partiet har egen bil, udgør bilen derimod et tilskud omfattet af partiregnskabsloven og partistøtteloven.

Privates gratis udlån af egen bil udgør således som udgangspunkt ikke et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, hvis der reelt er tale om en privatpersons bil, og den pågældende privatperson ikke driver erhvervmæssig virksomhed af den pågældende art og ikke i øvrigt bruger bilen i erhvervmæssig sammenhæng. Det er uden betydning for vurderingen, om vedkommende er medlem af partiet.

Hvis privatpersonen i stedet udlåner sin private bil for et mindre beløb, der f.eks. alene dækker omkostningerne ved partiets brug af bilen, er der fortsat ikke tale om et tilskud. Derimod er der tale om en udgift, der skal medtages i partiets regnskab samt indgå i partiets erklæring om afholdte udgifter til politisk arbejde henholdsvis i erklæringen om afholdte udgifter til politisk arbejde fra kandidatlisten eller fra kandidaten uden for partierne til folketingsvalg.²⁵

Omvendt kan privates gratis udlån af bil eller udlån til en pris under det normale markedsniveau udgøre et tilskud, hvis den pågældende private person normalt tager betaling for ydelsen som led i en erhvervmæssig virksomhed eller i øvrigt normalt bruger bilen i erhvervmæssig sammenhæng.²⁶ Se mere i afsnit 6.3. om aftaler, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår, og afsnit 7 om værdiansættelse.

Se også det tilsvarende eksempel ovenfor i afsnit 6.2.1.5. om privates gratis udlån af lokaler.

6.2.4. Beklædning

Hvis et parti eller partiets kandidater modtager gratis beklædningsgenstande, er der også tale om tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.

Det gør sig bl.a. gældende, hvor et tøjfirma f.eks. giver gratis tøj til en bestemt kandidat eventuelt med henblik på, at kandidaten kan reklamere for det pågældende tøjmærke.

Der er også tale om et tilskud, hvis et parti får beklædningsgenstande med logoer til brug under en valgkamp, kampagner eller til bestemte arrangementer. Det gør ingen forskel, om donoren af tøjet er medlem af partiet.

Der er ligeledes tale om et tilskud, hvis et parti eller en kandidat får beklædningsgenstande f.eks. et nyt jakkesæt, af en privat person, der har købt beklædningsgenstandene med det formål at forære disse til partiet m.v. Hvis der er tale om beklædningsgenstande af meget begrænset omfang, vil dette dog falde under bagatelgrænsen for, hvad der anses som et tilskud.

Der kan imidlertid være forskel på værdiansættelsen i de ovenfor nævnte eksempler, da tøj med logoer antages at have begrænsede anvendelsesmuligheder i forhold til tøj uden påførte logoer. Der henvises til afsnit 7 for nærmere oplysning herom.

6.2.5. Andre former for ikke-økonomisk støtte

Som nævnt i afsnit 1.2. og 6.1. om de overordnede hensyn og vejledende kriterier er det ikke muligt udtømmende at opregne, hvad der udgør et tilskud i partiregnskabslovens

²⁵ Jf. partiregnskabslovens § 3, stk. 1, 1. pkt., og partistøttelovens § 7 a, stk. 3, § 10 a, stk. 3, og § 11 c, stk. 3.

²⁶ Se Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 25 af 15. december 2006 (omtrykt 20. december 2006) fra Folketinget – Det Politisk-Økonomiske Udvalg (PØU alm. Del).

og partistøttelovens forstand. I dette afsnit er opregnet forskellige eksempler, som udgør tilskud, men som ikke hører under de ovenfor opregnede tilskudsformer.

Hvis f.eks. en kunstner sælger sine værker til et parti til en lav pris alene med det formål, at partiet kan videresælge værkerne til, hvad der må anses for en almindelig pris for et værk af den pågældende kunstner eller eventuelt overpris og dermed få en indtjening, er der tale om et tilskud. Tilskuddet udgør forskellen mellem den ”almindelige pris” på værket, og den pris, som partiet har betalt kunstneren. Hvis værket efterfølgende sælges til overpris, udgør forskellen mellem den ”almindelige pris” og den betalte pris ligeledes et tilskud, hvor køberen er tilskudsyder. Det forudsættes, at det i en sådan situation er kendt for køberen, at køberen ved at købe værket af partiet yder økonomisk støtte til partiet.

Tilsvarende gør sig gældende, hvis f.eks. en musiker, komiker eller tryllekunstner, der normalt optræder mod vederlag til arrangementer, optræder gratis til et partiarrangement eller et arrangement til fordel for partiet. Musikerens, komikerens eller tryllekunstnerens optræden udgør i en sådan situation et tilskud.

Det vil generelt udgøre et tilskud, hvis en virksomhed m.v. stiller en ydelse til rådighed for et parti med henblik på, at partiet kan videresælge ydelsen. Det kan f.eks. også være tilfældet med beklædningsgenstande, publikationer og lignende. Der vil i alle tilfælde være tale om tilskud fra den virksomhed, der stiller ydelsen til rådighed for partiet. Der kan også være tale om et tilskud i forbindelse med partiets videresalg til overpris, hvis det er kendt for køberen, at køberen ved at købe ydelsen af partiet yder økonomisk støtte til partiet.

Der er også tale om et tilskud, hvis en organisation efter aftale med et politisk parti betaler for trykning af partiets valgplakater, således at organisationen afregner direkte med trykkeriet. Det gør således ingen forskel, at partiet er inddraget i selve udformningen af ydelsen (tilskuddet). Tilsvarende gør sig gældende, hvis en virksomhed ønsker at betale for en kampagne, der således indrykkes efter aftale med et politisk parti.

Der er også tale om et tilskud, hvis f.eks. en portomaskine, kopimaskine eller trykkerimaskine stilles til rådighed for partiet, eller hvis en kommunikationskonsulent eller andre lønnede ansatte stilles til rådighed for et parti.

Selve værdiansættelsen i de ovenfor nævnte eksempler kan variere meget. Hvor der stilles en portomaskine til rådighed, er værdien af tilskuddet den anvendte porto. Hvor det derimod er et kunstværk, der er tilskuddet, kan det være mere vanskeligt at værdiansætte dette, da der formentlig ikke er en objektiv pris på værket. Der henvises til afsnit 7 om værdiansættelse.

6.3. Rabatter og aftaler, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår

6.3.1. Generelt

En ydet rabat kan udgøre et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Tilsvarende gør sig gældende for en ydelse, der har baggrund i en aftale, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår. Omvendt vil en ydelse, der har baggrund i en aftale, der er indgået på markedsmæssige vilkår, ikke udgøre et tilskud.

Rabatter og aftaler, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår, kan således udgøre tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.

Til illustration heraf henvises til en konkret sag om en kommunes salg af en ejendom til en partipolitisk organisation. Ejendommen blev solgt til en pris, der lå under markedsprisen og væsentligt under det højeste bud på ejendommen. Principperne i sagen finder tilsvarende anvendelse på partistøtteområdet. Nedenfor er et uddrag af Indenrigsministeriets udtalelse i den konkrete sag:

”Hvad angår salget af ejendommen, Ringstedgade 32, til det af KU ejede selskab, skal Indenrigsministeriet udtale, at en kommune ikke uden lovhjemmel kan yde støtte til politiske organisationers politiske arbejde. Ved at sælge ejendommen til en lavere pris end den højst opnåelige har kommunen ydet støtte til KU.”²⁷

For partiet udgør støtten, der i eksemplet er ydet i form af en lavere pris end markedsprisen, tilsvarende også et tilskud i henhold til partiregnskabsloven og partistøtteloven.

Der er tilsvarende tale om et tilskud, hvis f.eks. en virksomhed trykker et politisk partis valgplakater til en pris, som ligger markant under, hvad andre skal betale for samme ydelse eller i samme situation. Er der derimod alene tale om, at partiet har fået en rabat, som ligger inden for, hvad der kan opnås ved almindelig markedsmæssig forhandling, skal rabatten ikke anses for et tilskud, se nedenfor afsnit 6.3.2.

Hvis partiet er bekendt med, at der er ydet en rabat, f.eks. fordi ydelsen normalt tilbydes til en kendt pris – markedsprisen eller salgsprisen – og prisen for partiet ligger markant under denne, er der utvivlsomt tale om et tilskud i partistøttelovgivningens forstand. I tilfælde, hvor rabatten er aftalt med partiet, eller hvor det er helt åbenlyst, at der er ydet en særlig rabat til partiet, udgør rabatten også et tilskud.

Der kan efter omstændighederne også være tale om et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, hvis en organisation, virksomhed m.v. lader et politisk parti udnytte en rabat på f.eks. annoncering, som organisationen m.v. selv har opnået. Det er den organisation m.v., der lader et parti udnytte egen rabatorgning, der er tilskudsyderen, og ikke den virksomhed, som rabatten opnås hos. Det afgørende er i dette tilfælde, om organisationen m.v. har videresolgt annoncepladsen til partiet på markedsmæssige vilkår, herunder om f.eks. andre partier uanset partifarve i princippet kunne have fået samme aftale med virksomheden, som rabatten er opnået hos. Hvis der således er tale om en rabat, der kan opnås ved almindelig markedsmæssig forhandling, er der ikke tale om et tilskud.

Hvis der ydes en rabat, er det udgangspunktet, at selve rabatten udgør et tilskud i partistøttelovgivningens forstand, se dog nedenfor afsnit 6.3.2. og 6.3.3.

Om værdiansættelse, hvor der er ydet rabat, henvises til afsnit 7.

6.3.2. Rabat, der opnås ved almindelig forhandling eller er tilgængelig for alle

Hvis en ydet rabat er tilgængelig for alle, er der som udgangspunkt ikke tale om et tilskud. Hvis et parti således har benyttet sig af et tilbud, en mængderabat eller lignende, der er tilgængelig for alle, er der ikke tale om et tilskud.

I tilfælde, hvor partiet har fået en rabat, der ligger inden for, hvad der kan opnås ved almindelig forhandling, skal rabatten som udgangspunkt ikke anses som et tilskud.

²⁷ Jf. Indenrigsministeriets skrivelse af 13. september 1989 (2. k.k.t., j.nr. 1988/1138/0500-1) som gengivet i Karsten Revsbech ”Kommunernes opgaver – Kommunalfuldmagten mv.”, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2015, side 354.

Det gør sig også gældende, hvis partiet er fast kunde hos et bestemt firma og som følge heraf får presset prisen ned på samme måde som andre faste kunder.

For at rabatten udgør et tilskud, skal der således være tale om en rabat, der er ydet specifikt til det pågældende parti, dvs. en rabat, der ligger udover, hvad andre partier uanset partifarve kunne have opnået.

6.3.3. Rabat, partiet ikke er bekendt med

Hvis partiet reelt ikke er bekendt med, at der er ydet en rabat, er der ikke tale om et tilskud. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis rabatten ikke er aftalt med partiet, eller hvis salgsprisen eller markedsprisen ikke er offentligt kendt, og det samtidig ikke er åbenlyst for partiet, at der er ydet en rabat.

Baggrunden for, at sådanne rabatter ikke anses for tilskud, er, at det kan være forbundet med væsentlige praktiske problemer for partierne at identificere, at der er ydet en rabat. Det kan desuden ikke forlanges, at et parti skal oplyse om tilskud, som partiet ikke har kendskab til.

6.4. Frivillig og ulønnet personlig arbejdsindsats

Det er ikke reguleret, hvordan man som parti i Danmark skal organisere sig. De danske politiske partier er derfor i nogen grad forskelligt organiseret. Et fælles træk for de politiske partier er imidlertid, at de i høj grad er drevet med hjælp fra frivillige, der vederlagsfrit stiller deres arbejdskraft til rådighed.

Det er derfor relevant, om en frivillig og ulønnet arbejdsindsats udgør et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.

I den forbindelse kan man lægge vægt på, om:

- 1) arbejdsindsatsen er ydet uden for vedkommendes erhverv, eller
- 2) arbejdsindsatsen er ydet inden for vedkommendes erhverv, samt
- 3) om der ud over arbejdsindsatsen er anvendt materialer m.v.

En frivillig og ulønnet arbejdsindsats udgør ikke et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Det gælder, uanset om vedkommende, der yder arbejdsindsatsen, er medlem af partiet.²⁸ Det gælder, uanset om arbejdsindsatsen er ydet inden for eller uden for den pågældendes erhverv. I de tilfælde, der er nævnt i pkt. 1 og 2, er der ikke tale om tilskud. Derimod udgør eventuelle materialer, der stilles til rådighed for partiet, et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand, jf. pkt. 3.

Ad 1) En frivillig og ulønnet arbejdsindsats uden for erhverv kan f.eks. være ophængning af valgplakater eller uddeling af valgmateriale, pamfletter eller foldere i forbindelse med en valgkamp. Det er også tilfældet, hvis et medlem yder en frivillig indsats i partiets bestyrelse, herunder også hvor denne indsats er betydelig eller ekstraordinær.

Der kan også forekomme tilfælde, hvor den frivillige og ulønnede arbejdsindsats ydes af et medlem, der gennem en hobby eller fritidsinteresse eller blot almindelig interesse har tilegnet sig kompetencer inden for forskellige relevante og måske omkostnings-tunge områder. Det kan for eksempel være, at et medlem har flair for tal og derfor udarbejder regnskab for en lokalafdeling af et parti, der ikke er underlagt regnskabspligt efter partiregnskabsloven, eller at medlemmet foretager en form for "ekstra" revision af enten partiets landsorganisations regnskab eller regnskabet for en lokalafde-

²⁸ Se partistøtteudvalgets betænkning nr. 1550/2015 side 265.

ling. Denne revision af partiets landsorganisations regnskab kan dog ikke træde i stedet for den revisionspligt, der gælder efter partiregnskabsloven.²⁹

Et andet eksempel kan være, at et medlem eller en bekendt af partiet f.eks. er god til logistik, men ikke arbejder med det, og vederlagsfrit tilbyder at stå for logistikken til partiets valgkamp. Man kan også forestille sig, at et medlem er god til at lave slogans eller flotte designs til f.eks. valgplakater, men ikke arbejder som f.eks. grafisk designer eller i øvrigt i reklamebranchen, og f.eks. vederlagsfrit tilbyder at lave slogans til partiet.

Ad 2) En frivillig og ulønnet arbejdsindsats inden for erhverv kan f.eks. være, at et medlem af partiet er tømrer og laver plader til valgplakater, eller at medlemmet har et trykkeri og trykker plakater eller foldere eller er professionel fotograf og tager billeder af kandidater til valgplakater og foldere m.v.

Det kan også være, at et medlem er revisor og derfor reviderer et eventuelt regnskab for en lokalafdeling af et parti, der ikke er underlagt regnskabspligt efter partiregnskabsloven, eller at medlemmet foretager en form for ”ekstra” eller ”intern” revision af partiets landsorganisations regnskab. Denne revision af partiets landsorganisations regnskab kan dog ikke træde i stedet for den revisionspligt, der gælder efter partiregnskabsloven.³⁰

En frivillig og ulønnet arbejdsindsats udgør ikke et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Det gælder, uanset om arbejdsindsatsen er ydet inden for eller uden for den pågældendes erhverv. I alle ovenstående tilfælde er der således ikke tale om tilskud.

Ad 3) Derimod udgør eventuelle materialer, der stilles til rådighed for partiet, et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Hvis f.eks. en tømrer vederlagsfrit bygger en platform til et parti, som partiets kandidater kan stå på, når de skal holde taler på det lokale torv, udgør selve udgifterne til materialerne et tilskud. Tilsvarende vil materialer til plakatplader, valgplakater og foldere udgøre tilskud.

Hvis f.eks. tømreren stiller sin arbejdskraft vederlagsfrit til rådighed og lader partiet betale for materialer eller for den pågældendes udgifter til f.eks. platformen, udgør partiets betaling af materialer m.v. i stedet en udgift for partiet. Selve arbejdskraften udgør fortsat ikke et tilskud. Denne udgift skal medtages i partiets regnskab samt indgå i partiets erklæring om afholdte udgifter til politisk arbejde henholdsvis i erklæringen om afholdte udgifter til politisk arbejde fra kandidatlisten eller fra kandidaten uden for partierne til folketingsvalg.³¹

Se mere om værdiansættelse nedenfor i afsnit 7.

7. Værdiansættelse

7.1. Hvornår skal et tilskud værdiansættes?

Første skridt er i alle tilfælde at konstatere, om partiet, kandidatlisten eller kandidaten har modtaget et tilskud eller en form for indtægt i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand.

²⁹ Jf. partiregnskabslovens § 4, stk. 3.

³⁰ Jf. partiregnskabslovens § 4, stk. 3.

³¹ Jf. partiregnskabslovens § 3, stk. 1, 1. pkt., og partistøttelovens § 7 a, stk. 3, § 10 a, stk. 3, og § 11 c, stk. 3.

Hvis tilskuddet er ydet som et pengebeløb (økonomisk støtte), er værdien det beløb, der er ydet. Ved sådanne tilskud er der ikke behov for yderligere ansættelse af værdien, da værdien således er kendt for partiet m.v.

Hvis tilskuddet derimod er ydet på anden måde (ikke-økonomisk støtte), er der normalt behov for at værdiansætte tilskuddet.

Hvis modtageren af tilskuddet er et parti, skal tilskuddet værdiansættes med selve værdien. Hvis modtageren af tilskuddet er en kandidatliste eller en kandidat, er det tilstrækkeligt at konstatere, om tilskuddet har en værdi, der ligger over eller under beløbsgrænsen. Se mere herom nedenfor i afsnit 7.2.

7.2. Hvem er modtageren af tilskuddet?

Hvis der er tale om et tilskud, og modtageren heraf er et *parti*, der har deltaget i det senest afholdte folketingsvalg og/eller Europa-Parlamentsvalg, skal partiet kende selve værdien af tilskuddet, da tilskuddet under alle omstændigheder skal indgå som en indtægt med sin fulde værdi i partiets regnskab. Hvis værdien af et eller flere tilskud fra den samme tilskudsyder er over den fastsatte beløbsgrænse, der i 2018 er 20.500 kr. og i 2019 20.900 kr., skal navn og adresse på tilskudsyderen tillige fremgå af regnskabet.³²

Hvis modtageren af tilskuddet derimod er en *kandidatliste*, der har deltaget i det senest afholdte regionsrådsvalg eller kommunalbestyrelsesvalg, og kandidatlisten ansøger om partistøtte, skal navn og adresse på en tilskudsyder oplyses i erklæringen herom, hvis tilskudsyderen har ydet et eller flere tilskud, der sammenlagt er over den fastsatte beløbsgrænse, der i 2018 er 20.500 kr. og i 2019 20.900 kr.³³ Kandidatlister skal ikke opgøre den samlede værdi af modtagne tilskud eller indtægter. Her er det således i praksis alene relevant at konstatere, om tilskuddet eller tilskuddene er over eller under beløbsgrænsen. Det er desuden kun, hvis kandidatlisten ansøger om partistøtte, at erklæringen herom skal indsendes.

Hvis modtageren af tilskuddet er en *kandidat*, der opstiller for et parti til folketingsvalg, opstiller uden for partierne til folketingsvalg eller opstiller for en kandidatliste til regionsrådsvalg eller kommunalbestyrelsesvalg, skal navn og adresse på en tilskudsyder oplyses i erklæringen herom, hvis tilskudsyderen har ydet et eller flere tilskud til den pågældende kandidat, der sammenlagt er over den fastsatte beløbsgrænse, der i 2018 er 20.500 kr. og i 2019 20.900 kr.³⁴ Kandidater skal ikke opgøre den samlede værdi af modtagne tilskud eller indtægter. Her er det således i praksis alene relevant at konstatere, om tilskuddet eller tilskuddene er over eller under beløbsgrænsen. Det er desuden kun, hvis kandidaten uden for partierne til folketingsvalg eller den kandidatliste, der skal indberette oplysninger om tilskud modtaget af den pågældende kandidat, ansøger om partistøtte, at erklæringen herom skal indsendes.

Om regulering af beløbsgrænsen henvises til afsnit 3.3.

7.3. Partiet skal faktisk have taget imod tilskuddet

Et parti er dog ikke forpligtet til at tage imod tilskud, der ydes til partiet. Hvis partiet således bliver tilbudt en gave (et tilskud), som partiet aldrig ville have anskaffet sig, evt. fordi gaven er ydet som drilleri eller chikane, eller hvor gaven er ydet mod den

³² Jf. partiregnskabslovens § 3, stk. 1 og 2, 1. pkt.

³³ Jf. partistøttelovens § 10 b, stk. 1, 1. og 2. pkt., og § 11 d, stk. 1, 1. og 2. pkt.

³⁴ Jf. partistøttelovens § 7 d, stk. 1, 1. og 2. pkt., § 10 b, stk. 3, 1. og 2. pkt., og § 11 d, stk. 3, 1. og 2. pkt.

forventning, at partiet giver noget igen, har partiet mulighed for at afvise at tage imod gaven.

Det er således kun, hvis partiet faktisk har taget imod tilskuddet, at der er tale om et tilskud. Et tilskud, som partiet afviser, udgør således ikke et tilskud.

7.4. Vederlagsfri ydelse eller ydelse mod betaling af beløb

En rabat eller en ydelse, der har baggrund i en aftale, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår, kan udgøre et tilskud i partiregnskabslovens og partistøttelovens forstand. Det forhold, at et parti har ydet betaling for en ydelse, medfører således ikke nødvendigvis, at der ikke er tale om et tilskud. Se også ovenfor i afsnit 6.3.

Hvis partiet omvendt betaler salgsprisen eller markedsprisen for en ydelse, er der ikke tale om et tilskud, men derimod alene om en udgift for partiet. Ligeledes udgør en ydelse, der har baggrund i en aftale, der er indgået på markedsmæssige vilkår, ikke et tilskud, heller ikke selv om partiet har forhandlet sig til en rabat på markedsvilkår.

I forhold til selve værdiansættelsen er det derfor relevant, om tilskuddet eller ydelsen er ydet vederlagsfrit, eller om partiet har ydet en form for betaling for ydelsen eller en del af denne. Det skal derfor afklares, hvilken del af ydelsen der udgør et tilskud, og hvad værdien er af denne del. Til brug for denne afklaring kan det undersøges:

- 1) Er tilskuddet/ydelsen ydet vederlagsfrit (gratis)?
- 2) Er tilskuddet/ydelsen ydet mod betaling af selve kostprisen eller de udgifter, der er for den, der leverer ydelsen (tilskuddet)?
- 3) Er tilskuddet/ydelsen ydet mod betaling af en pris, hvori der indgår et gaveelement i form af en ekstraordinær rabat, eller har tilskuddet/ydelsen baggrund i en aftale, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår?
- 4) Er tilskuddet/ydelsen ydet mod betaling af salgsprisen eller markedsprisen, eller har tilskuddet/ydelsen baggrund i en aftale, der er indgået på markedsmæssige vilkår?

Ad 1) Hvis en ydelse (tilskuddet) ydes vederlagsfrit, eller en ydelse stilles vederlagsfrit til rådighed for partiet, er det hele værdien af tilskuddet, der skal værdiansættes.

Ad 2) Er ydelsen (tilskuddet) ydet mod betaling af selve kostprisen eller de udgifter, der er for den, der leverer ydelsen, udgør tilskuddet, hvad partiet på sædvanlige vilkår skal betale for ydelsen fratrukket partiets betaling af ydelsen. Et eksempel herpå kan være, hvis en tømrer bygger en platform til et parti, som partiets kandidater kan stå på, når de skal holde tale på det lokale torv. Hvis partiet alene betaler for selve arbejdskraften fra tømreren, men ikke for de anvendte materialer til platformen, udgør de anvendte materialer til platformen et tilskud, der skal værdiansættes. Et andet eksempel er, at et parti får stillet en bil til rådighed af et biludlejningsfirma og alene betaler for den reelle brug (procentvis slidandel, efterfølgende rengøring og lign.), men ikke for selve lejen. I dette tilfælde udgør den del af ydelsen, som partiet ikke har betalt for, dvs. selve lejen, et tilskud i partistøttelovgivningens forstand.

Ad 3) Hvis ydelsen (tilskuddet) er ydet mod betaling af en pris, hvori der indgår et gaveelement i form af en rabat, kan selve rabatten udgøre et tilskud. Tilsvarende gør sig gældende, hvis ydelsen har baggrund i en aftale, der ikke er indgået på markedsmæssige vilkår. Her kan differencen mellem markedsprisen og den ydede betaling udgøre et tilskud. Der henvises til afsnit 6.3. for nærmere oplysning om, hvornår der i disse situationer foreligger et tilskud.

Ad 4) Endelig er der den situation, hvor partiet betaler selve markedsprisen eller salgsprisen for ydelsen. En ydelse, der har baggrund i en aftale, der er indgået på markeds-mæssige vilkår, udgør ikke et tilskud. I disse tilfælde foreligger der på intet tidspunkt et tilskud i partistøttelovgivningens forstand.

7.5. Partiet er ansvarlig for værdiansættelse

Hvis der er tale om et tilskud, og der er behov for at værdiansætte tilskuddet, er det partiet (tilskudsmodtageren), der er ansvarlig for at værdiansætte tilskuddet.

Partiet er ikke forpligtet til at få et tilskud vurderet, og partiet kan således selv stå for at værdiansætte tilskuddet. Se mere nedenfor afsnit 7.5.1.-7.5.5.

7.5.1. Et tilskud skal ansættes med den værdi, tilskuddet har for partiet

Det klare udgangspunkt er, at et tilskud skal ansættes med den værdi, tilskuddet har for partiet. Dvs. at tilskuddet skal ansættes med et beløb svarende til, hvad partiet på sædvanlige vilkår ellers skulle have betalt for ydelsen.³⁵

Hvis f.eks. et biludlejningsfirma stiller en bil gratis til rådighed for et parti, skal partiet i regnskabet eller erklæringen herom medtage et beløb, der svarer til, hvad partiet på sædvanlige vilkår ellers skulle have betalt for at leje bilen. Det gør sig også gældende, hvis en virksomhed, der som led i en erhvervsmæssig virksomhed og mod vederlag normalt udlejer lokaler, vederlagsfrit stiller mødefaciliteter til rådighed for et politisk parti. Her er værdien, hvad partiet på sædvanlige vilkår skulle have betalt for mødefaciliteterne.

Tilsvarende gælder, hvis en organisation betaler for f.eks. trykning af et partis valgplakater. Der skal udgiften til trykningen medtages som et privat tilskud i partiets regnskab eller i erklæringen herom fra kandidatlistene og kandidater. Det gør sig også gældende, hvis f.eks. en kandidat har modtaget beklædningsgenstande fra et tøjfirma. Her skal de modtagne beklædningsgenstande ansættes med et beløb svarende til, hvad kandidaten på sædvanlige vilkår ellers skulle have betalt for tøjet.

7.5.2. Værdien i handel ogandel

Partiet kan ved værdiansættelsen i alle tilfælde tage udgangspunkt i værdien i handel ogandel, dvs. prisen i fri handel. Når partiet skal fastlægge værdien, vil vurderingen fra partiets side i visse tilfælde formentlig være undergivet en skøns-mæssig vurdering. Ved udøvelsen af dette skøn tilkommer der partiet en vis margin.

Det kan f.eks. være tilfældet, hvis partiet har fået stillet lokaler til rådighed fra virksomheder, faglige organisationer m.v., der ikke i erhvervsmæssig sammenhæng stiller mødefaciliteter til rådighed. Tilsvarende gør sig gældende, hvor en virksomhed stiller egne firmabiler til rådighed for et politisk parti.

Det antages, at rammerne for partiets skøn i visse tilfælde er særligt vide. Det gør sig gældende for tilskud, hvor der gør sig særlige forhold gældende, der er med til at vanskeliggøre fastlæggelsen af værdien. Det gør sig især gældende, hvis udnyttelsen af et tilskud er undergivet visse specielle begrænsninger.

Det kan f.eks. være tilfældet, hvis et parti får stillet et kontorlejemål med visse begrænsninger til rådighed, og begrænsningerne gør, at kontoret ikke kan udlejes til

³⁵ Se f.eks. pkt. 3.2. i Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 25 af 15. december 2006 (omtrykt 20. december 2006) fra Folketinget – Det Politisk-Økonomiske Udvalg (PØU alm. del).

anden side. Det kan også være tilfældet, hvis partiet får foræret tøj med partilogoer eller logoer af anden slags, således at tøjet kun kan bruges til bestemte formål eller kampagne- og partiarrangementer.

7.5.3. Spørg tilskudsyderen

Hvis partiet er i tvivl om værdien af et tilskud, kan en nem og praktisk løsning være at spørge yderen af støtten, hvad den er værd. Det er dog formentlig ikke i alle tilfælde muligt at få et præcist svar herpå.

Partiet bør derfor forholde sig til en eventuel oplyst værdi og overveje, om værdien virker reel. Det kan formentlig være en god idé at få den oplyste værdi på skrift. Partiets revisor kan inddrages i spørgsmålet om, hvilken form for dokumentation der skal foreligge i sådanne tilfælde.

For kandidatlistor og kandidater, der alene skal oplyse om tilskud over beløbsgrænsen, bliver spørgsmålet herom måske navnlig relevant, hvor der fra samme tilskudsyder i samme år er ydet flere tilskud. Kandidatlistor skal ikke opgøre den samlede værdi af modtagne tilskud, og det relevante for kandidatlistor er således i praksis, om tilskuddet er over eller under beløbsgrænsen. En kandidatliste, der er i tvivl om værdien af et eller flere tilskud fra samme tilskudsyder, kan tilsvarende spørge tilskudsyderen om værdien heraf. Kandidatlisten kan eventuelt nøjes med at bede tilskudsyderen bekræfte, om værdien er over eller under beløbsgrænsen.

7.5.4. Elementer, der kan indgå i værdiansættelsen

Partiet kan, alt efter hvilket tilskud der er tale om, ved værdiansættelsen lægge vægt på flere forskellige forhold.

Det er ikke muligt på en udtømmende måde at angive, hvilke elementer der kan indgå i værdiansættelsen. Visse overordnede vejledende kriterier kan dog nævnes.

Hvis der f.eks. er tale om tilskud i form af kontorlejemål eller lokaler, kan den geografiske placering af lokalet have betydning for værdien af lokalet m.v.

Hvor partiet modtager kunstværker, kan partiet undersøge, hvilket prisleje værker fra den pågældende kunstner normalt ligger i. Her kan det formentlig også give mening at spørge kunstneren, hvad værket er værd.

Hvor der er ydet en rabat til partiet, der har karakter af et tilskud, skal partiet have kendskab til markedsprisen på ydelsen for at kunne værdiansætte selve tilskuddet, der er rabatten. Der kan også her tages hensyn til, hvilken rabat andre parter kunne have opnået gennem almindelig forhandling. Hvis prisen på ydelsen således generelt tilbydes til en lavere pris end markedsprisen, kan partiet tage udgangspunkt i den generelt tilbudte lavere pris og ikke markedsprisen.

7.5.5. Nytteværdien af tilskuddet

Ved værdiansættelsen kan der i visse tilfælde også tages hensyn til, hvilken nytte tilskuddet har for partiet, og om det er et formuegode, som partiet selv ville have anskaffet sig. Tilskuddets værdi kan efter omstændighederne i visse tilfælde nedsættes, så den svarer til den nytte, tilskuddet har for partiet.

Det gør sig f.eks. gældende, hvis partiet skal bruge et mødelokale og får stillet et lokale til rådighed, der er så lille og utiltalende, at det kun bruges til mindre interne møder, når nødvendigt. Selve værdiansættelsen er i forvejen underlagt et skøn, men kan efter omstændighederne nedsættes yderligere i et sådant tilfælde. Værdien af samme lokale

vil formentlig være større for partiet i den situation, hvor partiet har efterspurgt et mindre opbevaringsrum.

8. Samspillet med skattelovgivningen

8.1. Afgrænsning

Dette afsnit indeholder alene en overordnet beskrivelse af beskattningen af politiske partier og enkeltkandidater.

Det følger af § 13 i partistøtteloven, at udbetalinger efter partistøtteloven ikke medregnes til den skattepligtige indkomst hos modtageren. Den offentlige partistøtte ydet til partier og kandidatlistor samt til kandidater, der har været opstillet uden for partierne til folketingsvalg, er således skattefri for modtagerne. Partistøtteloven indeholder ikke i øvrigt regler om skatteforhold.

Partiregnskabsloven indeholder ingen regler om skatteforhold.

Ved private tilskud, der ydes til politiske partier og enkeltkandidater både inden for og uden for partierne, gælder således de almindelige skattemæssige regler.

8.2. Politiske partier

Politiske partier er omfattet af skattepligten efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6. Se senest lovbekendtgørelse nr. 1164 af 6. september 2016. Skattepligten efter denne bestemmelse omfatter imidlertid alene indtægter, der erhverves af partiet ved erhvervmæssig virksomhed, samt fortjeneste eller tab ved afhændelse, afståelse eller opgivelse af formuegoder, der har eller har haft tilknytning til den erhvervmæssige virksomhed.

Et tilskud, der ydes til et politisk parti fra en privatperson eller en privat virksomhed, vil som følge af tilskuddets ikke erhvervmæssige karakter således være skattefrit for partiet.³⁶

8.3. Enkeltkandidater både inden for og uden for partierne

Et privat tilskud, der ydes til en kandidat uden for partierne eller til en kandidat for et parti, er personlig indkomst for den pågældende efter statsskattelovens § 4, jf. personskattelovens § 3. Se senest lovbekendtgørelse nr. 1163 af 8. oktober 2015.

En kandidat kan ikke undgå skattepligt ved at overføre et modtaget tilskud til et parti.

Hvis en privatperson eller privat virksomhed ønsker at yde tilskud til en kandidat, ydes tilskuddet dog i praksis formentlig til partiet, der kan kanalisere tilskuddet ud til kandidaten til brug for dennes arbejde, uden at dette udløser skattepligt for kandidaten.

Hvis et parti bruger et beløb for at promovere en af partiets kandidater, betragtes dette ikke som en indtægt for kandidaten, og beløbet skal derfor ikke medregnes til kandidaten personlige indkomst.³⁷

³⁶ Se pkt. 2 i skatteministerens besvarelse af spørgsmål nr. 61 fra Udvalget for Forretningsordenen til Justitsministeriets lovforslag L 243, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg B, side 910.

³⁷ Se pkt. 3 i skatteministerens besvarelse af spørgsmål nr. 61 fra Udvalget for Forretningsordenen til Justitsministeriets lovforslag L 243, jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg B, side 910f.

8.4. Tilskudsyderen

Den private tilskudsyder, herunder en privatperson eller privat virksomhed har som udgangspunkt ikke fradragsret for tilskud (støtte) ydet til partier. Det gælder dog ikke støtte givet via f.eks. faglige kontingenter, hvor fradragsretten følger af ligningslovens § 13.³⁸

9. Oversigt over bilag

9.1. Bilag 1. Partiregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 974 af 11. august 2018

9.2. Bilag 2. Partistøtteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 973 af 11. august 2018

Økonomi- og Indenrigsministeriet, den [...]

³⁸ Se senest lovbekendtgørelse nr. 1162 af 1. september 2016. Se også pkt. 5 i skatteministerens besvarelse af spørgsmål nr. 61 fra Udvalget for Forretningsordenen til Justitsministeriets lovforslag L 243, jf. Folketings-tidende 1994-95, tillæg B, side 911.